

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU
PRAVNI FAKULTET



**ELABORAT O OPRAVDANOSTI IZVOĐENJA NOVOG
STUDIJSKOG PROGRAMA „KRIMINOLOGIJA I
SIGURNOSNE STUDIJE“ NA II CIKLUSU STUDIJA NA
PRAVNOM FAKULTETU**

Mostar, februar 2021. godine

Sadržaj:

SASTAV I ZADACI KOMISIJE ZA IZRADU PRIJEDLOGA ELABORATA O OPRAVDANOSTI IZVOĐENJA STUDIJSKOG PROGRAMA	4
1. OSNOVNI PODACI O UNIVERZITETU I PRAVNOM FAKULTETU S OSVRTOM NA ISKUSTVA I KOMPETENTNOST U OBRAZOVANJU DATOG PROFILA STRUČNJAKA...	5
2. OPĆI PODACI O STUDIJSKOM PROGRAMU	8
a) Naziv	8
b) Nivo.....	8
c) Broj ECTS bodova	8
d) Vrsta studija:.....	8
e) Zvanje.....	8
f) Područja, polja, grane (oblast-i) obrazovanja.....	8
g) Način izvođenja.....	8
h) Nosilac i izvođač studijskog programa:.....	8
i) Partneri	8
3. DOKAZI O POSTOJANJU DRUŠTVENO - EKONOMSKE POTREBE ZA OBRAZOVANJEM DATOG PROFILA STRUČNJAKA I USKLAĐENOST SA STRATEGIJOM/PRAVCIMA RAZVOJA UNIVERZITETA	9
4. USKLAĐENOST S POTREBAMA DRUŠTVA I TRŽIŠTA RADA.....	11
a) Profil kvalifikacija.....	11
b) Konsultacije sa zainteresovanim stranama.....	12
c) Interdisciplinarnost/multidisciplinarnost plana i programa.....	13
d) Savremenost studijskog programa.....	14
e) Interakcija sa profesionalnom praksom.....	16
f) Usklađenost profesionalnih i akademskih zvanja.....	17
5. CILJEVI STUDIJSKOG PROGRAMA I ISHODI UČENJA	18
a) Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definirani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu sa strategijom ustanove	18
b) Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su usporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.....	19
c) Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacije, Kvalifikacijskim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (FQ-EHEA)	20
d) Matrica kompetencija	23
6. ORGANIZACIJA STUDIJA.....	26
a) Uslovi upisa na studijski program	26

b) Uslovi i način upisa obaveznih i izbornih predmeta.....	27
c) Uslovi za upis u narednu godinu studija, odnosno naredni semestar, te način završetka studija	27
d) Preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupe predmeta i način izbora predmeta iz drugih studijskih programa	28
e) Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija.....	28
f) Nastavak studija u slučaju gubitka statusa studenta	28
g) Ispis	28
h) Mogućnost zapošljavanja svršenih studenata	28
i) Administrativno-tehnički poslovi vezani za studijski program	29
j) Mobilnost.....	29
7. NASTAVNI PLAN	32
a) Tabelarni prikaz nastavnog plana i programa sa jasnom naznakom obaveznih i izbornih predmeta i/ili modula, broja i strukture sati svih oblika izvođenja nastave i broja ECTS bodova, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada.....	32
b) Kratak tekstualni opis nastavnog plana i programa sa akcentom na metodama i tehnikama izvođenja, omjerom teorije i prakse i opisom drugih elemenata nastavnog plana koja su bitna za specifičnost konkretnog studijskog programa	34
c) Internacionalizacija nastavnog plana i programa	35
d) Fleksibilnost nastavnog plana.....	35
e) Realizacija praktične nastave	36
f) Studentska praksa	36
g) Studentsko volontiranje	37
h) Učešće studenata u naučnom istraživanju u okviru studijskog programa	37
8. PROGRAMI NASTAVNIH PREDMETA (SILABUSI)	38
9. PODUDARNOST SA NAJMANJE DVA STUDIJSKA PROGRAMA SA DRUGIH USTANOVA IZ ZEMALJA POTPISNICA BOLONJSKE DEKLARACIJE.....	85
10. EKONOMSKA OPRAVDANOST STUDIJSKOG PROGRAMA.....	85
11. DOKAZI O RASPOLAGANJU POTREBNIM PROSTORNIM, KADROVSKIM I TEHNIČKIM RESURSIMA.....	86

SASTAV I ZADACI KOMISIJE ZA IZRADU PRIJEDLOGA ELABORATA O OPRAVDANOSTI IZVOĐENJA STUDIJSKOG PROGRAMA

Na osnovu Odluke Senata Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru od 27.11.2020. godine, broj 101-2936/20, potvrđen je radni zadatak te imenovana Komisija za izradu Elaborata studijskog programa II ciklusa studija „Kriminologija i sigurnosne studije“ u sastavu:

1. Dr. sc. Alena Huseinbegović, vanredna profesorica na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru; predsjednica Komisije
2. Dr. sc. Elemedin Muratbegović, redovni profesor na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu;
3. Dr. sc. Rebeka Kotlo, vanredna profesorica na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru;
4. Dr. sc. Amra Jašarbegović, vanredna profesorica na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru;
5. Dr. sc. Ramo Masleša, profesor emeritus na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu;
6. Dr. sc. Denis Pajić, vanredni profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru;
7. Dr. sc. Samir Rizvo, pomoćnik ministra sigurnosti BiH za međunarodnu saradnju i evropske integracije;
8. Dr. sc. Sandi Dizdarević, Kazнено popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar;
9. V. ass. mr. Sunčica Hajdarović, viša asistentica na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru;
10. Alim Abazović, dipl. iur, generalni sekretar Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru;
11. Emir Čampara, student studijskog programa Kriminologija i sigurnosne studije;
12. Selma Čolić, studentica studijskog programa Kriminologija i sigurnosne studije.

U skladu s Procedurom za izradu i usvajanje novog studijskog programa, Komisija je izradila Prijedlog Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa koji je Nastavno-naučno vijeće Pravnog fakulteta usvojilo na sjednici održanoj 11.2.2021. godine.

1. OSNOVNI PODACI O UNIVERZITETU I PRAVNOM FAKULTETU S OSVRTOM NA ISKUSTVA I KOMPETENTNOST U OBRAZOVANJU DATOG PROFILA STRUČNJAKA

Mostar ima svoju dugu i bogatu kulturnu i visokoobrazovnu tradiciju. Potreba za obrazovanjem visokoškolskih kadrova poslužile su kao dobar temelj za osnivanje Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, 11.02.1977. godine, u koga bivaju uključene četiri visokoškolske institucije, među kojima i Pravni fakultet.

Istina, prva visokoškolska ustanova u Mostaru bila je Viša pedagoška škola, osnovana 1950. godine, a devet godina nakon nje osnovana je Viša tehnička škola, koja je 1970. godine prerasla u Mašinski fakultet. Odsjeci Ekonomskog fakulteta i Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu u Mostaru su počeli sa radom 1971., a samostalni fakulteti postali su 1976. godine. Ove četiri institucije formirale su Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru. Članicom Univerziteta 1978. godine postao je tada osnovani Građevinski fakultet. Dio Univerziteta bili su Univerzitetska biblioteka i određeni broj instituta.

Danas Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru (www.unmo.ba) čini osam fakulteta - članica: Agromediteranski fakultet (AF – www.af.unmo.ba); Ekonomski fakultet (EF – www.efmo.ba); Fakultet humanističkih nauka (FHN – www.fhn.edu.ba); Fakultet informacijskih tehnologija (FIT – www.fit.ba); Građevinski fakultet (GF – www.gf.unmo.ba); Mašinski fakultet (MF – www.mf.unmo.ba); Nastavnički fakultet (NF – www.nf.unmo.ba) i Pravni fakultet (PF – www.pf.unmo.ba). Zgrade koje koriste fakulteti i Univerzitet smješteni su u univerzitetskom kampusu, koji se nalazi u sjevernom dijelu grada. Univerzitet je integrisana i reakreditovana visokoškolska ustanova.

Pravni fakultet je organizacijska jedinica Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru koja izvodi akademske studije i razvija naučni, naučnoistraživački, stručni i obrazovni rad na području pravnih i sa njima povezanih nauka.

Pravni fakultet je prihvatio modele: 4+1+3 i 3+2+3. Na Pravnom fakultetu se može steći visoka stručna sprema stručnog zvanja bachelor/balalaureat prava (240 ECTS) i bachelor/balalaureat kriminologije i sigurnosnih studija (180 ECTS). Dakle, dodiplomski studij (I ciklus visokog obrazovanja) se organizuje kao četverogodišnji i trogodišnji. Ciljevi I ciklusa studijskog programa, usklađeni sa zahtjevima struke, te sa zahtjevima i potrebama tržišta rada, su stjecanje kvalitetnog pravničkog obrazovanja i opšte pravničke kulture, kao i obrazovanja iz oblasti Kriminologije i sigurnosnih studija, što je potvrdila i pilot akreditacija studijskog programa Prava u okviru različitih projekata.

Na Fakultetu se organizuje i studij II ciklusa, koji traje jednu godinu. Završetkom ovog studija student stječe zvanje magistar struke iz odgovarajuće oblasti (60 ECTS). U okviru II ciklusa studija postoje sljedeći snjerovi: Građansko-pravni, Državno-pravni, Pravno-ekonomski, Krivično-pravni, Međunarodni odnosi i diplomatija i Pravna informatika.

U akademskoj 2017/18 godine pokrenut je i studij III ciklusa, Doktorski studij Evropskog prava.

Dva magistarska studija, ranije organizovana, „Poslovno pravo EU“ (akademska 2009/10. godina, 19 polaznika, 7 nosilaca predmeta i 20 gostujućih predavača i nastavnika, 10 polaznika steklo je zvanje magistra struke) i „Evropske integracije i tranzicija pravnog sistema u BiH“ (akademska 2006/7. godina, tri smjera: Građanskopravni, Pravno-ekonomski i Državnopravni, 60 polaznika, 21 nosilac predmeta i 10 gostujućih predavača i nastavnika, 35 polaznika steklo je zvanje magistra pravnih nauka) svojim nastavnim planom i programom također su u znatnoj mjeri omogućila realizaciju obrazovnih ciljeva i stjecanje završne kvalifikacije.

Na Pravnom fakultetu Univerziteta “Džemal Bijedić” u Mostaru mogu se steći:

- visoka stručna sprema, odnosno zvanje bachelor prava (završetkom I ciklusa studija – četverogodišnjeg dodiplomskog studija),
- visoka stručna sprema, odnosno zvanje bachelor kriminologije i sigurnosnih studija (završetkom I ciklusa studija – trogodišnjeg dodiplomskog studija),
- zvanje magistar struke iz odgovarajuće oblasti (završetkom II ciklusa studija: Međunarodni odnosi i diplomatija, Građansko-pravni smjer, Krivično-pravni smjer, Pravno-ekonomski smjer, Državno-pravni smjer i Pravna informatika) i
- zvanje doktora nauka iz naučnog područja: Društvene nauke, polje: Pravo, odgovarajuća grana, na doktorskom studiju Evropskog prava na Pravnom fakultetu (završetkom III ciklusa studija – Doktorski studij Evropskog prava).

Završetkom I ciklusa studija bakalaureat/bachelor prava osposobljen je za samostalan rad u svim oblastima prava za koji se zahtijeva završen Pravni fakultet (a ne i položen stručni, pravosudni ili drugi ispit), u privatnom, javnom, neprofitnom i pravosudnom sektoru (u upravi, privredi, državnim agencijama, pravosudnim institucijama, advokaturi, međunarodnim organizacijama, nevladinim organizacijama).

Završetkom I ciklusa studija bakalaureat/bachelor Kriminologije i sigurnosnih studija osposobljen je za samostalan rad na poslovima odbrane, zaštite, sigurnosti i upravljanja ljudskim i socijalnim resursima u civilnom sektoru, ministarstvima, direkcijama, zavodima, institutima, agencijama, u svojstvu rukovodilaca, operativaca ili referenata u tijelima uprave na svim nivoima, diplomatsko-konzularnim predstavništvima, međunarodnim organizacijama, naučno-istraživačkim, obrazovnim i sličnim institucijama.

Završetkom II ciklusa studija magistri prava osposobljeni su za obavljanje visoko specijaliziranih poslova u pravnoj profesiji u oblasti građanskog, krivičnog, državnog prava, pravno-ekonomskoj oblasti, oblasti međunarodnih odnosa i diplomatije, pravne informatike, u privatnom, javnom, pravosudnom i neprofitnom sektoru i za angažman u naučno-nastavnim ili naučno-istraživačkim institucijama.

Završetkom III ciklusa studija – Doktorskog studija Evropskog prava doktori nauka iz naučnog područja: Društvene nauke, polje: Pravo, iz odgovarajuće naučne grane, osposobljeni su za zapošljavanje u institucijama za obavljanje visoko specijaliziranih poslova u pravnoj profesiji u privatnom, javnom i nevladinom sektoru, za angažman na naučno - nastavnim ili naučno - istraživačkim institucijama, za rad u organima državne, lokalne i javne uprave, u raznim javnim ustanovama, direkcijama, organima i organizacijama, diplomatskim i konzularnim predstavništvima, međunarodnim i domaćim vladinim i nevladinim organizacijama, pravosudnim organima, privrednim društvima.

Iz prednje navedenog, može se zaključiti da Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru ima dovoljno znanja i iskustva u edukaciji kadra na svim ciklusima visokog obrazovanja, te da je II ciklus studija Kriminologija i sigurnosne studije logički nastavak I ciklusa istoimenog studijskog programa. Pravni fakultet omogućava kontinuirano stjecanje i unaprjeđenje uže specijaliziranih teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti prava i drugih srodnih oblasti, usvajanje novih metodologija rada, vještina prenošenja znanja i unaprjeđenje naučno-istraživačkog rada i izdavačke djelatnosti te daje doprinos savremenoj nauci i struci, kako u teorijskopravnom tako i u praktičnopravnom smislu.

Nastavnici, saradnici i studenti Fakulteta uključeni su u niz obrazovnih, naučno-istraživačkih i praktičnopравниh projekata na lokalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. Pravni fakultet je u proteklom periodu intenzivirao saradnju sa okruženjem kroz potpisivanje sporazuma o saradnji sa raznim subjektima, posebno visokoškolskim ustanovama, državnim institucijama, agencijama, organima pravosuđa i nevladinim organizacijama. Posredstvom univerzitetske Kancelarije za međunarodnu saradnju ostvaruje se stipendiranje nastavnog osoblja i studenata za studijske boravke na stranim univerzitetima, pohađanje ljetnih škola i kurseva za učenje stranih jezika u zemlji i inostranstvu, te učešće na raznim seminarima, konferencijama, takmičenjima i manifestacijama, programima mobilnosti i razmjene.

Studenti, sa nastavnim osobljem, aktivno i sa uspjehom učestvuju u takmičenjima u simuliranim suđenjima i programima kliničkog obrazovanja pravnika – pravnim klinikama. Zajedno sa studentima Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru studenti Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru su osnovali ELSA Mostar (ogranak ELSE BiH- Evropskog udruženja studenata prava BiH).

Osnovane su i aktivno djeluju Asocijacija studenata Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru i Alumni asocijacija Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru.

Ovi podaci pokazuju sposobnost Fakulteta da se prilagođava potrebama tržišta rada, uvažavajući savremene tendencije u razvoju obrazovanja, i usklađivanje Nastavnog plana i programa s principima bolonjskog procesa. To je omogućilo potpuno upoznavanje nastavnog osoblja Fakulteta sa zahtjevima nastave organizovane uz kontinuirano praćenje znanja i načinima ocjenjivanja, konceptima interaktivne nastave itd. Iskustva u realizaciji dosadašnjih

studijskih programa na Fakultetu prema bolonjskim zahtjevima predstavljaju više nego dovoljnu osnovu za uspješno planiranje, organizovanje i realizovanje novog studijskog programa.

2. OPĆI PODACI O STUDIJSKOM PROGRAMU

a) Naziv

Kriminologija i sigurnosne studije

b) Nivo

II (drugi) ciklus visokog obrazovanja

c) Broj ECTS bodova

120 ECTS

d) Vrsta studija:

akademski diplomski studij

e) Zvanje

Magistar struke iz oblasti kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija

f) Područja, polja, grane (oblast-i) obrazovanja

Naučno područje - Društvene nauke, Polje: Pravo, grana: Kriminologija i sigurnosne studije

g) Način izvođenja

Redovne/vanredne studije u trajanju od IV semestra (dvije godine)

h) Nosilac i izvođač studijskog programa:

Pravni fakultet Univerziteta »Džemal Bijedić« u Mostaru

i) Partneri

Pravni osnov za organizovanje II ciklusa studija sadržan je u Zakonu o visokom obrazovanju HNK, Statutu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru i Pravilima studiranja na II ciklusu studija na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru.

Studijski program realizuje se kao diplomski studij na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, u trajanju od dvije godine (četiri semestara) sa ukupnim opterećenjem od 120 ECTS bodova. Na predloženom studijskom programu se organizuje nastava iz oblasti kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija i prava u omjeru oko 50:50. U realiziranju nastave, pored nastavnog i saradničkog osoblja Pravnog fakulteta, učestvuju i nastavnici Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, a studentska praksa će se izvoditi u ministarstavima unutrašnjih poslova pravnih i srodnih fakulteta u BiH i regionu, općinskim i kantonalnim sudovima,

Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA), Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH (OSA), Kaznenopopravnom zavodu poluotvorenog tipa u Mostaru i sl.

Predmeti su grupisani u obavezne i izborne, a koncipirani su na način da studentima pruže znanja i sposobnosti usklađene s ishodima učenja i kompetencijama, stečenim završetkom diplomskog studija na drugom ciklusu visokog obrazovanja.

3. DOKAZI O POSTOJANJU DRUŠTVENO - EKONOMSKE POTREBE ZA OBRAZOVANJEM DATOG PROFILA STRUČNJAKA I USKLAĐENOST SA STRATEGIJOM/PRAVCIMA RAZVOJA UNIVERZITETA

Imajući u vidu činjenicu da KRIMINOLOGIJA u opšteprihvaćenom trodimenzionalnom sistemu krivičnih nauka, koje se bave kriminalnim ponašanjima i kriminalitetom, zauzima centralno mjesto, prirodno je ponuditi novu dimenziju edukacije iz te naučne oblasti i na našem Univerzitetu. Kriminologija je ne samo u mogućnosti pružiti saznanja gdje leže problemi i koliko su djelotvorni programi suzbijanja kriminaliteta, nego kriminalnim prognozama i predlaganjem mjera preventivnog karaktera u stanju je djelovati profilaktički putem oblikovanja i evaluacije sistema normi, institucija, sredstava i mjera uključenih u suprotstavljanje kriminalitetu, čime znatno premašuje zadatke krivičnog prava. Veze koje Kriminologija ostvaruje sa ostalim srodnim disciplinama nužna su pretpostavka za potpuno sagledavanje savremenih sigurnosnih izazova kao društveno opasnih i protivpravnih fenomena. Predmeti koji se svrstavaju u područje: Društvene nauke, polje: Pravo, grana: Kriminologija i sigurnosne studije usmjereni su na proučavanje fenomenologije i etiologije kriminaliteta, položaja i uloge žrtve u kriminalnom aktu, mjestu i značaju ključnih instrumenata društva u suprotstavljanju kriminalitetu i proučavanju savremenih metoda naučnog istraživanja kriminalnog fenomena. Posebnu pažnju u edukativnom procesu posvećujemo najvažnijoj kriminološkoj disciplini: KRIMINALISTICI.

KRIMINALISTIKA je u ovom programu zasebna stručna oblast koncipirana prema osnovnim intencijama Forenzičke kriminologije ali i zasebnih tehnika heurističke i silogističke koncepcije istraživanja protivpravnih ponašanja. Ona svojim sadržajima implicira osnovne aktivnosti usmjerene ka idealu u spoznaji "istine". Radi se o aktivnostima otkrivanja, razjašnjavanja i dokazivanja krivičnih djela, čime se stvaraju osnovne pretpostavke za primjenu odredbi materijalnog i procesnog krivičnog prava. Utvrđujući međusobne odnose svog sadržaja kao pravila o otkrivanju (heuristički aspekt) i dokazivanju (silogistički aspekt) krivičnih djela, kriminalistika koristi pojmove i termine koje je stvorila u svom okrilju. Riječ je o kriminalističkoj terminologiji, kriminalističkom pojmovnom aparatu. Ona doprinosi tumačenju svojih pravila i pomaže u njihovoj adekvatnoj primjeni. Kriminalistika ima s materijalnim i procesnim krivičnim pravom zajedničku društvenu zadaću suzbijanja kriminaliteta represivno-preventivnim mjerama. Kao praktična kriminološka disciplina, ona ima zadaću odgovoriti na brojne dileme od važnosti za odgovor na pitanje: ima li ili nema razloga za primjenu krivičnog prava ili prava nekih drugih kažnjivih ponašanja u nekom

konkretnom slučaju? Njegovi zadaci koji se odnose na tzv. preventivno djelovanje, također su od važnosti za zajedničke ciljeve krivičnog prava. Smatra se da je u velikom broju slučajeva krivično pravo bez ove kriminološke discipline praktično „mrtvo slovo na papiru“, ono se bez nje ne može primijeniti i njegovi ciljevi se ne mogu ostvariti.

S druge strane, SIGURNOSNE STUDIJE danas oslikavaju savremenu sigurnosnu zbilju s jedne strane i tranzicijske procese s druge strane, koji obilježavaju aktuelni sigurnosni ambijent u našoj zemlji, regionu pa i cijeloj Jugoistočnoj Evropi. Kao prvi odgovor savremene nauke o sigurnosti, zasigurno se nameće i nova koncepcija tzv. SIGURNOSNIH STUDIJA, putem kojih se artikuliraju različite naučne discipline koje imaju za cilj osvjetljavanje nekih segmenata života koje su u bliskoj historiji smatrane "tabu temama". Radi se o teorijama i sistemima sigurnosti, obavještajnim sistemima, sistemima nacionalne, međunarodne, regionalne sigurnosti, kao i novim konceptima i filozofijama organizaciono-sigurnosnih nauka u pogledu razvijanja modela - privatne sigurnosti, kao izazova 21. stoljeća na planu sigurnosnih studija. Upravo zbog navedenog, ovaj studij drugog ciklusa predstavlja značajan korak ka dodatnom osposobljavanju studenata iz domena kriminologije i sigurnosnih studija. Kompetencije koje studenti stječu su kvalitetniji pristup za razvijanje sposobnosti istraživačkog razmišljanja i kapaciteta za samostalno definisanje problema. Posebnu pažnju studijski program posvećuje problemima naučnih istraživanja te izvođenju, interpretaciji i prezentaciji dobijenih rezultata.

Predloženi studijski program je saglašen sa misijom i vizijom Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru. Misija Univerziteta jeste, između ostalog, organizirati širok spektar obrazovnih procesa različitih sadržaja i nivoa, obavljati teorijski, primijenjeni i razvojni naučno-istraživački rad, te postati jedan od predvodnika u obrazovanju mladih kadrova potrebnih za razvoj privrede i društva na gravitacionom području, kao i za unaprijeđenje kulturnog i društvenog razvoja regije i zemlje. Vizijom razvoja Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru teži da postane fleksibilna, funkcionalna i društveno odgovorna visokoškolska ustanova, u regionu prepoznatljiva po modernim studijskim programima svih ciklusa, otvorena saradnji, internacionalizaciji i orijentisana kvalitetu.

Uzimajući u obzir misiju koju u našem društvu ima Univerzitet, uočljiva je potreba za fleksibilnošću organizacionih jedinica i novim kadrovima. Zbog toga smatramo opravdanim da Pravni fakultet ponudi novi studijski program na II ciklusu studija, i na taj način omogući nastavak obrazovnog procesa nakon završenog I ciklusa studija pod istim nazivom.

Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru teži ka tome da i dalje razvija integrisani univerzitet koji će biti tržišno orijentisan, da vodi računa o specifičnim zahtjevima lokalnog okruženja na osnovu prioriteta bitnih za regionalni razvoj i omogući dostizanje akademske izvrsnosti na međunarodnom nivou, a ovaj studijski program nudi upravo navedeno. Forma i sadržaj isporuke znanja, koje predlažemo novim studijskim programom, prate mogućnosti Fakulteta i promjene u okolini. Prostor za naučno-istraživački i istraživačko-razvojni rad ovdje je prepoznat. Ova aktivnost bi se inicirala u brojnim sektorima već postojećih nastavnih jedinica u i van Univerziteta.

U skladu sa važećom strategijom razvoja Univerziteta u dokumentu Strategija razvoja Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru 2019.-2024., posebna pažnja je posvećena razvoju novih studijskih programa. Organizovanje novog studijskog programa u skladu je s misijom i strategijom Univerziteta i Fakulteta, koja je određena kao ”obrazovanje u okviru I, II i III ciklusa studija stručnjaka u skladu s potrebama i zahtjevima okruženja, uz stalna organizaciona, materijalna i metodološka poboljšanja“.¹ Uvođenje novog studijskog programa je u skladu i sa vizijom razvoja Fakulteta kroz uvođenje novih obrazovnih sadržaja radi praćenja potreba tržišta rada i osposobljavanja studenata za uključivanje u međunarodne privredne odnose i za izvršavanje poslova i zadataka iz raznih oblasti koji se pred njih postavljaju već u procesu pridruživanja BiH u EU. Time je jasno iskazano opredjeljenje Fakulteta da postane referentna i konkurentna visookoobrazovna ustanova u regionu, za obrazovanje stručnog kadra, uz kontinuirano obavljanje i usavršavanje naučno-istraživačke i praktično-pravne djelatnosti, odgovarajući zahtjevima okruženja.

U skladu sa modernim tokovima u visokom obrazovanju u Evropi, s ciljem da se školovanje produži i sa naglaskom na cjeloživotno učenje, ovim studijskim programom nudimo kvalifikaciju koja će većem broju mladih sa gravitacionog područja Univerziteta omogućiti nastavak školovanja i zaposlenje nakon toga.

Vizija studijskog programa je da na temelju dosadašnjeg razvojnog puta, kreiramo prepoznatljiv edukativno-naučni identitet, što će nas dodatno činiti visokocijenjenom, prepoznatljivom obrazovnom institucijom. Naša vizija je razvoj i naglašeni aktivitet na razvoju, unapređenju naučno-istraživačke, stručne, specijalističke, edukacijske djelatnosti, što je jedan od relevantnih pokazatelja dostignutog nivoa razvijenosti naučnih potencijala svake institucije.

4. USKLAĐENOST S POTREBAMA DRUŠTVA I TRŽIŠTA RADA

a) Profil kvalifikacija

Prema dokumentu Osnovi kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini predloženi studijski program Kriminologija i sigurnosne studije spada u nivo 7, tip obrazovanja i obuke: drugi ciklus visokog obrazovanja. Po Međunarodnoj standardnoj klasifikacije obrazovanja (ISCED) pripada nivou kvalifikacije 5A, nivo 7.²

Predloženi studijski program usklađen je sa svim postulatima Bolonjskog i post-bolonjskog procesa, kako u nastavi i ocjenjivanju, tako u organizaciji i pratećim servisima. Nakon

¹ <http://pf.unmo.ba/fakultet/misija-i-vizija.aspx>

² Centar za informisanje i priznavanje dokumenta iz oblasti visokog obrazovanja, <http://cip.gov.ba/bs/visoko-obrazovanje>, pristupljeno 20.01.2021. godine.

završetka studija student će steći 120 ECTS kredita i mogućnost nastavka studija na III ciklusu studija na visokoškolskim ustanovama koje izvode isti ili srodan studijski program.

Uspješnim završetkom predloženog studija student stječe zvanje ***Magistar struke iz oblasti kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija***, te znanja i vještine potrebne za obavljanje poslova odbrane, zaštite, sigurnosti i upravljanja ljudskim i socijalnim resursima u civilnom sektoru, u svojstvu rukovodilaca, operativaca ili referenata u tijelima uprave na svim nivoima, diplomatsko-konzularnim predstavništvima, velikim privrednim sistemima, malim i srednjim preduzećima i privatnim poslovnim subjektima, naučno-istraživačkim i stručnim institucijama kao i obrazovnim centrima, neprofitnom sektoru, humanitarnim organizacijama, inspekcijским službama, medijima i slično.

b) Konsultacije sa zainteresovanim stranama

U vremenima novih sigurnosnih izazova kao što su terorizam, proliferacija oružja za masovno uništenje, transnacionalni organizirani kriminal, uz posljedice globalizacije, globalnih klimatskih promjena, uništavanja prirodnog okoliša, nekontrolirane i ilegalne migracije i dr., sve više je izražena potreba za stručnjacima kakvi postoje u svim razvijenim demokracijama, a to su visokoobrazovane osobe sa odgovarajućim nivoom stručnih kompetencija i akademskih saznanja i vještina iz oblasti sigurnosti. Ovo je posebno značajno iz pozicije država kao što je Bosna i Hercegovina, čiji su osnovni strateški ciljevi vanjske politike, ulazak u NATO i EU.

Vremenski i kadrovski vakuum, uzrokovan ratom i postratnom tranzicijom, koji je nastao u Bosni i Hercegovini proteklih godina, odrazio se i na nedostatak stručnjaka za rad u sigurnosnom sektoru. Upravo zbog toga, a polazeći od značaja sigurnosti u svakom društvu, čini se opravdanom potreba obrazovanja stručnjaka ovakvog profila. S toga, prilikom izrade ovog Elaborata konsultirani su stručnjaci iz ove oblasti. Sa određenim brojem stručnjaka iz ove oblasti iz cijele Bosne i Hercegovine održali smo niz sastanaka na kojima je raspravljano o koncepciji studija, ciljevima i ishodima učenja, mogućnosti zapošljavanja svršenih studenata, potencijalnoj saradnji sa praksom i drugim ključnim segmentima studijskog programa i prije samog pokretanja procedure.

Ideja o novom studijskom programu Kriminologija i sigurnosne studije, na II ciklusu studija visokog obrazovanja razvijala se i u konsultaciji sa tijelima državne uprave, vladinim i nevladinim organizacijama koje se bave problematikom kriminologije i sigurnosti. U radnu grupu koja za cilj ima izradu ovog Elaborata kao ravnopravan član je učestvovao i pomoćnik ministra sigurnosti BiH za međunarodnu saradnju i evropske integracije, tako da smo sva otvorena i praktična pitanja uspjeli izdiskutirati na nivou radne grupe, a kasnije i na nivou Nastavno-naučnog vijeća Fakulteta.

U nekoliko navrata članovi radne grupe su razgovarali i sa studentima I ciklusa studija Kriminologija i sigurnosne studije, koji su izrazili zainteresiranost za upis na II ciklus studija.

Na redovnoj bazi konsultovali smo i analizirali dostupne biltene Služba za zapošljavanje HNK kroz, Federalni zavod za zapošljavanje (niti u jednom kantonu ova struka se ne nalazi u top 5 nezaposlenosti za ovaj nivo obrazovanja koliko prati i u biltenima objavljuje ovaj Zavod) i Agenciju za statistiku Bosne i Hercegovine kroz analizu dostupnih biltena.

U januaru mjesecu 2021. godine u pripremi ovog Elaborata nezaposlenih sa izlaznom kvalifikacijom koju nudimo ovim studijskim programom je 15, od čega je 6 žena (Kriminalist sa nivoom obrazovanja 7.1 i 7.2).³

Nakon obavljenih konsultacija na načine navedene u tekstu iznad, i niza održanih radnih sastanaka, smatramo da je predloženi studijski program u skladu sa zahtjevima i potrebama tržišta rada.

c) Interdisciplinarnost/multidisciplinarnost plana i programa

Kriminologija je danas, na proslavi svoje stoljetnosti, postala široka naučna oblast koja u sebi apsorpira nove, mlade naučne discipline, usmjerene isključivo na izučavanje svih dimenzija kriminalnog ponašanja. Produbljeno i multidimenzionalno proučavanje kriminalnog fenomena moguće je isključivo korištenjem logički povezanog sistema disciplina koje su usmjerene ka rasvjetljavanju njegovih pojedinih segmenata. Razmišljanja koja u predmet kriminologije svrstavaju samo krivična djela (tzv. uže pravno određenje kriminologije) su obsoletna. Predmet proučavanja kriminologije jesu sva kažnjiva ponašanja (delinkvencija), a ne samo krivična djela. No, ne samo to: i sva ponašanja koja su u vezi sa kriminalitetom, koja se označavaju devijantnošću, također su predmet proučavanja kriminologije, kako to tvrde ponajbolji svjetski kriminolozi danas.⁴ Dakako, nije svaka forma socijalne devijacije interesantna za kriminologiju, nego, kako je rečeno, samo ona koja je u vezi sa kriminalitetom (prostitucija, narkomanija, kockanje, itd). Ove pojave krivično pravo samo djelimično istražuje i bavi se njima, ostavljajući ih za daljnje istraživanje drugim naukama. Upravo tu se i nalazi rješenje problema: krivično pravo se bavi krivičnim djelima i sankcijama pristupajući im, prije svega, kao normativnim pojavama, a kriminologija, kao empirijska nauka, na sasvim drugi način – kao realnim pojavama. Socijalna sadržina delinkventnog i devijantnog ponašanja nije od naročitog interesa za krivičnopravo, dok je za kriminologiju ona prioritarna. Prema tome, predmet kriminologije (delinkventno i devijantno ponašanje) imaju daleko šire konotacije nego ih elaborira pravo i pravne nauke. Kriminologija, kao izrazito empirijska disciplina, koja svom predmetu pristupa inter i multi disciplinarno i multimetodski je deskriptivna i genetička, jer opisuje pojave, promatra ih u njihovom razvitku i doprinosi naučnom fondu znanja nerijetko bez namjere da se dobivene spoznaje koriste u konkretnim slučajevima, nego putem apstrahiranja i generalizacije dobivene činjenične građe. Kriminologija je ne samo u mogućnosti pružiti saznanja gdje leže problemi i koliko su djelotvorni programi suzbijanja kriminaliteta, nego kriminalnim prognozama i predlaganjem mjera preventivnog karaktera u stanju je djelovati profilaktički putem oblikovanja i evaluacije

³ Statistički bilten za decembar 2020. godine, Služba za zapošljavanje HNŽ/HNK, Mostar, https://www.szzhnz-k.ba/pdf/bilteni/hr/2020/Bilten_SZZHNZ-K_Prosinac-2020.pdf, pristupljeno, 22.01.2021. godine.

⁴ Freda Adler, Gerhard Mueller i William Laufer, „Criminology and the Criminal Justice System“ (2007).

sistema normi, institucija, sredstava i mjera uključenih u suprotstavljanje kriminalitetu, čime znatno premašuje zadatke krivičnog prava. S druge strane, njena poddisciplina, kriminalistika se kao zasebno stručno područje, a nešto kasnije i kao poddisciplina kriminoloških studija, odnosno znanost, počinje etablirati tek sredinom devetnaestoga stoljeća.

Kriminologija i sigurnosne studije u programu Fakulteta oslikavale bi savremenu sigurnosnu zbilju s jedne strane i tranzicijske procese s druge strane, koji obilježavaju aktuelni sigurnosni ambijent u našoj zemlji, regionu pa i cijeloj Jugoistočnoj Evropi. Raspad "militariziranih" koncepcija odbrane zasnovanih na percepciji državnih zaštitnih mehanizama kao "krutih političkih surugata" impliciraju novu filozofiju sigurnosne politike i pojedinih strategija uopće. Kao prvi odgovor savremene nauke o sigurnosti, zasigurno se nameće i nova koncepcija tzv. sigurnosnih studija, putem kojih se artikuliraju različite naučne discipline koje imaju za cilj osvijetljavanje nekih segmenata života koje su u bliskoj historiji smatrane "tabu temama". Radi se o teorijama i sistemima sigurnosti, obavještajnim sistemima, sistemima nacionalne, međunarodne, regionalne sigurnosti, kao i novim konceptima i filozofijama organizaciono-sigurnosnih nauka u pogledu razvijanja modela - privatne sigurnosti kao izazova 21. stoljeća na planu sigurnosnih studija.

Sigurnosne studije razvijale se se kao posebna poddisciplina međunarodnih odnosa, izvedenica su međunarodnih odnosa, sa kojima su tijesno povezane, a imajući na umu da savremene međunarodne odnose karakterizira sve veća isprepletenost unutrašnje i vanjske politike, nestaje granica između unutrašnje i vanjske sigurnosti, a vanjska politika sve više uključuje i elemente sigurnosne politike. Pripadaju skupini društveno-humanističkih nauka, a obuhvataju međusobno povezane pravne, kriminalističke, kriminološke, ekonomske, civilne i vojne aspekte sigurnosti, odbrane, zaštite okoline i privatne sigurnosti. U okviru nastavnog plana i programa studijskog programa Kriminologije i sigurnosnih studija, skupini prava pripadaju predmeti: Građansko pravo, Građanski sudski postupak, Međunarodna pravna pomoć, Pravni mehanizmi zaštite od nasilja u porodici i Medicinsko pravo, skupinama kriminologija i kriminalistika pripadaju predmeti: Komparativna kriminologija, Primjenjena forenzika, Kriminologija i savremeni sigurnosni izazovi (koji pripada i oblasti civilnih i vojnih aspekata sigurnosti, odbrane i privatne sigurnosti, u koju skupinu spadaju i predmeti: Metodologija istraživanja sigurnosnih pojava i Privatna sigurnost), Krivični postupak i silogistička kriminalistika, Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, Dokazno pravo u krivičnom postupku, Međunarodno krivično pravo, Uporedni krivičnopravni sistemi (predmeti koji pripadaju i oblasti prava), Transnacionalni kriminalitet, Međunarodna policijska saradnja, Policijsko pravo i kriminalistika, Ekološka kriminologija (koja pripada i skupini zaštite okoline), te ekonomskoj skupini spadaju predmeti: Poslovni i finansijski kriminalitet i Krizni menadžment.

d) Savremenost studijskog programa

Pravni fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru gradi svoju prepoznatljivost na dugoj tradiciji obrazovanja pravnika, a od akademske 2018/2019. godine pokrenut je i

studijski program I ciklusa studija Kriminologija i sigurnosne studije, u cilju obrazovanja bachelora kriminologije i sigurnosnih studija.

Razvoj savremenih društava koji prate sve složeniji i specifičniji oblici nasilja i dugih sigurnosnih izazova, protkani ekonomsko-socijalnim poteškoćama i nesigurnošću, impliciraju potrebu adekvatnog organizaciono-funkcionalnog, obrazovnog, profesionalnog i operativnog prilagođavanja Agencija za provedbu zakona s ciljem efikasnijeg suprostavljanja svim oblicima asocijalnih i devijantnih ponašanja.

Dakle, svako društvo u svom razvoju nastoji obezbjediti ostvarenje opće-društvenih interesa, odnosno interesa svojih članova i njihovih međusobno oblikovanih potreba, uz mehanizme zaštite, s obzirom da se u kontinuitetu javljaju diferentni izazovi koji narušavaju odvijanje životnih tokova. Otuda i sigurnosna institucionalna struktura i operativno djelovanje imaju ključni značaj za kvalitet sigurnosnog življenja, karakter demokratskog uređenja i zajednice u cjelini.

U tom smislu, oblikovanje i razvoj uspješnih sigurnosnih i drugih mjera na svim nivoima u budućnosti, zahtjeva i potrebu šire naučne i stručne razrade, odnosno iznalaženje najboljih metoda radi objektivnog sagledavanja svih izvorišta ugroženosti u cilju blagovremenog preduzimanja onih aktivnosti, koje imaju odlučujuću ulogu u održavanju željenih općedruštvenih, sigurnosnih i drugih odnosa u društvu. S tim u vezi su neophodni određeni profili obrazovanih i profesionalnih kadrova, koji će cjelovito shvatiti zakonitost društveno-sigurnosnog razvoja, na bazi čega se oblikuje strategija djelovanja na operativnom nivou. Dakle, oni svojim aktivnostima trebaju shvatiti svoju odgovornost pred građanstvom, jer svaki građanin cijeni vrijednost i značaj društva u onoj mjeri u kojem mu pravni poredak obezbjeđuje egzistencijalne uvjete za slobodan i sigurnosno-civiliziran život.

Pored toga, na današnjem nivou razvoja društava od ključne važnosti je sadržajno preveniranje i naučni aktivitet na istraživanjima svih aspekata ugrožavanja i njihove etiologije i fenomenologije, odnosno svih onih premisa koje imaju neposrednu i posrednu vezu sa protupravnim ponašanjima, s ciljem zaštite i stvaranja povoljnog sigurnosnog ambijenta u društvu.

Polazeći od navedenog, kao i potreba društva, ocjenili smo neophodnim potrebu za pokretanjem studijskog programa II ciklusa studija pod nazivom „Kriminologija i sigurnosne studije“ koji pruža naučno-stručna, profesionalna, operativno-metodološka, heruistička, aplikativna znanja iz oblasti sigurnosnih studija, kriminologije, kriminalistike, pravnih, ekonomskih, organizacionih, te drugih doticajnih naučnih disciplina, koje će biti u funkciji operacionalizacije najraznovrsnijih mjera, i time omogućiti da se na temelju naučno-relevantnih spoznaja i fenomenologije sigurnosnih izazova i drugih asocijalnih ponašanja, oblikuju konkretni programi, koji će rezultirati efikasnom i uspješnom reagiranju zaštitnih mehanizama u pravcu eliminiranja okolnosti koje mogu dovesti do raznih oblika devijantnih ponašanja u društvima tranzicije.

Studijski program je prevashodno kreiran saglasno akademskoj sinergiji sa savremenim modelima obrazovanja, što uvjetuje i obavezuje kontinuirano praćenje evropskih i svjetskih trendova, s ciljem obrazovno-naučnog unapređenja i usklađivanja programa sa renomiranim visokoškolskim institucijama u okviru evropskog prostora visokog obrazovanja.

e) Interakcija sa profesionalnom praksom

Studentska praksa (praktična obuka) čini značajan segment, obavezni i neizostavni dio studijskog programa. Praktičnu nastavu studenti imaju iz svih obaveznih i izbornih predmeta, u vidu vježbi. Ukupan broj sati vježbi na studijskom programu iznosi 450 sati. Samostalan rad studenata se u ovom segmentu odnosi na sveukupno gradivo na predmetima koji studenti treba da polože, te stoga ovdje nije uračunat.

Pored navedenog, studenti su obavezni u IV semestru studija da obave studentsku praksu u trajanju od 10 radnih dana. Cilj studentske prakse je sticanje neposrednih znanja, razvijanje praktičnih vještina i sposobnosti, kao i primjena teorije na stvarne situacije iz prakse. Od studenata se očekuje zauzimanje kritičkog odnosa prema znanju, vrijednostima i vještinama naučenim na studijskom programu, te njihovom testiranju u konkretnom praktičnom djelovanju. Tokom prakse studenti treba da preispituju i analiziraju svoju praksu sa voditeljima prakse i povremeno drugim članovima interdisciplinarnog tima u organizaciji u kojoj obavljaju praksu. Studentska praksa će se organizovati za svakog studenta posebno, u skladu sa djelatnošću organizacije u kojoj je student na praksi i u skladu sa potrebama struke za koju se student obrazuje.

U svjetlu prethodnog, važno je naglasiti da je Pravni fakultet potpisao ili će uskoro potpisati sporazume/ugovore o saradnji upravo sa onim nastavnim bazama, institucijama i ustanovama čiji resursi i znanja, zajedno s fakultetskim, pomažu izgradnji i osposobljavanju kvalitetnih i kompetentnih magistara struke iz oblasti kriminologije i sigurnosnih studija. Takve nastavne baze su: ministarstva unutarnjih poslova, kantonalna tužiteljstva, općinski i kantonalni sudovi, Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA), Obavještajno-sigurnosna agencija BiH (OSA), Kaznenopopravni zavod poluotvorenog tipa u Mostaru itd.

Pravni fakultet je u prethodnom periodu ostvario saradnju sa brojnim međunarodnim institucijama i vladinim i nevladinim organizacijama, te je u okviru ove saradnje implementirao brojne projekte u okviru kojih su studenti imali mogućnost stjecanja novih znanja i vještina, interakcije sa profesionalnom zajednicom i razmjene iskustava sa drugim studentima. Studenti kroz učešća na moot court takmičenjima, radionicama, klinikama, predavanjima, praćenjem sudskih postupaka, posjetama pojedinim ustanovama i ostalo, imaju mogućnost razvijanja etičkih standarda za kvalitetan rad u svojoj budućoj profesiji i razvijanja komunikacijskih i drugih potrebnih vještina u zastupanju. Pored toga, studenti imaju mogućnost sticanja specifičnih znanja iz područja trgovine ljudima, nasilja u porodici, seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, procesuiranja ratnih zločina, zaštite svjedoka i žrtava krivičnih djela.

Iz naprijed iznesenog proizlazi da je razlog nadogradnje studijskog programa s preddiplomskog na diplomski studij obrazovanje budućih studenata za stjecanje specijaliziranih znanja i stručno osposobljavanje za obavljanje onih poslova koji ulaze u okvir kriminalističke profesije, sigurnosnog menadžmenta, osobito znanja i sposobnosti metodike, tehnike i taktike otkrivanja pojedinih krivičnih djela, koja su u praksi češća, brojnija i sa kojima se ovlaštene službene osobe najčešće susreću. Novostečena, produbljena znanja i vještine omogućiti će prevenciju ali i otkrivanje krivičnih djela i počinitelja u razumnom roku primjenom odgovarajućih pravnih, kriminalističkih, forenzičnih i sigurnosnih metoda i kompetencija stečenih i izučenih tijekom diplomskog studija. Da bi se sve ovo ostvarilo službe, ali i kriminalisti i sigurnosni menadžeri moraju biti znanstveno i stručno vrhunski educirani, dobro pripremljeni i osposobljeni.

f) Usklađenost profesionalnih i akademskih zvanja

Obrazovanjem kadrova na II ciklusu visokog obrazovanja iz oblasti Kriminologije i sigurnosnih studija kao dijela društvenih nauka i njenih srodnih djelatnosti, studenti će istovremeno steći niz stručnih, praktičnih i primjenjivih znanja i vještina u skladu sa nastavnim planom i programom studijskog programa. Tokom nastavnog procesa obrazovanje je usmjereno ka sticanju potrebnog spektra znanja i vještina iz pomenute oblasti u skladu sa ishodima učenja na II ciklusu visokog obrazovanja, a od značaja za rad u osnovnim sektorima naučnih i stručnih djelatnosti. Studijski program pruža aplikativno obrazovanje u teoriji i praksi i na taj način obezbjeđuje potrebne opće, stručne i naučnoistraživačke kompetencije za obavljanje širokog spektra aktivnosti iz ove oblasti.

Studenti kroz obavezne i izborne predmete, praktičnu nastavu i praksu, upoznaju teorijske i praktične odrednice kriminologije i sigurnosnih studija, kao i njihov multidisciplinarni karakter. Uz pomoć obaveznih i izbornih predmeta predviđenih Elaboratom, student stječe stručne kompetencije za moguće zaposlenje na poslovima odbrane, zaštite, sigurnosti i upravljanja ljudskim i socijalnim resursima u civilnom sektoru, ministarstvima, direkcijama, zavodima, institutima, agencijama u svojstvu rukovodilaca, operativaca ili referenata u tijelima uprave na svim nivoima, diplomatsko-konzularnim predstavništvima, međunarodnim organizacijama, velikim privrednim sistemima, malim i srednjim preduzećima i privatnim poslovnim subjektima, naučno-istraživačkim, obrazovnim i stručnim institucijama, neprofitnom sektoru, humanitarnim organizacijama, inspekcijским službama, medijima itd.

Na Pravnom fakultetu na svim ciklusima studija interakcija i saradnja sa profesionalnom praksom, privredom i poslovnim okruženjem, profesionalnim udruženima i slično je na zavidnom nivou. Pravni fakultet saraduje sa nizom organizacija i institucija i, uz sklopljen sporazum/memorandum o saradnji, organizujemo elemente praktične nastave i praksu.

U širem kontekstu, privreda i praksa imaju utjecaj i na kreiranje ovog studijskog programa. Kroz dijalog i zajednički rad predstavnika privrede i prakse i akademskog osoblja, u Elaboratu je posebna pažnja posvećena profesionalnim i akademskim zahtjevima koji su dalje razrađeni i etablirani kroz nastavni plan i program studija, ishode učenja, kompetencije, itd.

5. CILJEVI STUDIJSKOG PROGRAMA I ISHODI UČENJA

- a) Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definirani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu sa strategijom ustanove**

Studij II ciklusa „Kriminologija i sigurnosne studije“ na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru organizuje se sa ciljem obrazovanja kadrova visokog stručnog potencijala (magistara struke iz oblasti kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija) koji će biti u mogućnosti na svom radnom mjestu primijeniti nove metode i pristupiti rješavanju kompleksnih problema. Osim što ima za cilj ovladavanje savremenim znanjima, saznanjima i vještinama neophodnim za obavljanje poslova i specifičnih zadataka u ovoj oblasti, ovaj studij doprinosi razvijanju naučnih kompetencija koje će studentima omogućiti uspješno rješavanje teoretskih i praktičnih pitanja i problema. Uvođenje ovakvog studija ima za cilj usklađivanje nastavnih sadržaja sa potrebama tržišta rada i savremenim trendovima u ovoj oblasti, kako bi se studentima obezbijedila konkurentnost na tržištu rada koje traži sve veću specijaliziranost i specifična znanja, a u skladu sa Strategijom razvoja Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru 2019-2024.

Ciljevi studijskog programa su još i:

- da magistar struke iz oblasti kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija postigne odgovarajući nivo stručnih kompetencija i akademskih saznanja i vještina potrebnih za rad na poslovima odbrane, zaštite, sigurnosti i upravljanja ljudskim i socijalnim resursima u civilnom sektoru, u svojstvu rukovodilaca, operativaca ili referenata u tijelima uprave na svim nivoima, diplomatsko-konzularnim predstavništvima, velikim privrednim sistemima, malim i srednjim poduzećima i privatnim poslovnim subjektima, naučno-istraživačkim i stručnim institucijama kao i obrazovnim centrima, neprofitnom sektoru, humanitarnim organizacijama, inspekcijским službama, medijima i slično,
- da stekne dublje znanje iz širih područja kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija, kao i vještine traženja novih izvora znanja u naučno-istraživačkim područjima, da nauče kako koristiti metode naučnog istraživanja za rješavanje širokog spektra problema u novim situacijama, da preuzmu odgovornost za upravljanje najzahtjevnijim sistemima, da razviju kritičku introspekciju i socijalne i komunikacijske vještine potrebne za vođenje i timski rad,

- da ponudi strategijski i konceptualno kreiran studijski program, čijom će se provedbom obezbjediti obrazovno-profesionalno usavršavanje i razvoj sa visoko naučnim, stručnim, iskustveno-operativnim i praktičnim postulatima, te ostalim relevantnim spoznajama, što će obezbjediti budućim stručnjacima da sa potrebnom akribijom uspješno usmjeravaju sveukupne menadžmentske i operativne efektive na suprostavljanju svim specifičnim višedimenzionalnim oblicima sigurnosnih izazova.

Specifični ciljevi studijskog programa su, između ostalog, sljedeći:

- da se kroz teorijsku i praktičnu nastavu profilišu magistri struke koji posjeduju adekvatno znanje iz područja kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija neophodno za efikasan rad u savremenom okruženju;
- da se studentima u sklopu najsavremenije edukacije i mentorskog rada omogući razvoj sposobnosti samostalnog iniciranja, planiranja i provođenja istraživanja iz područja kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija, te izvještavanje o provedenom istraživanju i njegovim rezultatima;
- da se studenti osposobe za timski rad i saradnju sa stručnjacima iz svih relevantnih struka u postizanju stručnih i naučnih ciljeva;
- stjecanje naprednih znanja o propisima kojima se uređuje ova oblast u BiH i Evropskoj uniji;
- razvijanje vještina primijene mjerodavnih izvora prava na različite problemske situacije u modernom okruženju;
- razvijanje sposobnosti raspravljanja i argumentiranja o složenijim pravnim pitanjima i problemima koji se javljaju u ovoj oblasti

b) Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su usporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu

Svrha drugog ciklusa studija „Kriminologija i sigurnone studije“, kojeg pokreće Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, je sticanje međunarodno priznate master diplome iz oblasti: Društvene nauke, polje: Pravo, grana: Kriminologija i sigurnosne studije temeljene na naučnom istraživanju i najnovijim naučnim spoznajama društvenih, humanističkih i prirodnih nauka koje se bave problematikom vezanom uz aplikativnu kriminologiju te savremene koncepte sigurnosnih studija uopšte. Zamisao o stvaranju Evropskog istraživačkog prostora (*ERA*), umnogome počiva na elementu povećanja kvalitete master izobrazbe, posebno u aplikativnim studijima u kojima učestvuju nastavnici iz različitih zemalja.

Pomenuti studij drugog ciklusa „Kriminologija i sigurnosne studije“ predstavlja visoki stepen naučnog usavršavanja iz kriminologije i sigurnosnih studija kojima se osposobljavaju polaznici/ce za obavljanje kompleksnih naučno-istraživačkih i visokostručnih poslova u području pomenutih nauka. Drugim riječima, studij osposobljava polaznike/ce za bavljenje naučnim radom, bilo u službama formalne socijalne kontrole, odnosno službi za provedbu

zakona ili uopšteno na pripremi kreiranja javnih politika, bilo u smislu nastavka stručne i naučne djelatnosti u akademskom kontekstu ili u svrhu analitičkog praćenja datih sigurnosnih pojava.

Studij pruža i široku osnovu za kasnije naučno i profesionalno djelovanje, jer su u njega uključena brojna osnovna i aplikativna područja povezana s globalnom, regionalnom, nacionalnom i lokalnom sigurnošću. U smislu konkretne provedbe, program studija realizira se kroz pripadajuće predmete, koji se sastoje od predavanja i pripadajućih vježbi, koje će biti organizovane kao interaktivni kontakt sati.

Studijski programi koji su detaljno obrazloženi u ovom elaboratu organizuju se na opisani način upravo stoga da bi svojom strukturom već u startu poticali zamisao intelektualne i naučno-istraživačke razmjene svih subjekata (nastavnika i studenata) uključenih u odvijanje programa. S druge strane, ovaj studijski program je organizovan tako da pruža i omogućava kvalitetno vođenje (mentorstvo) i praćenje (akademski nadzor) studenata.

Ovdje su navedeni neki od univerziteta na kojima se realiziraju studijski programi, koji su podudarni s našim predloženim programom:

1. Ghent University (Belgija), Fakultet za pravo i kriminologiju (Faculty of Law and Criminology), International Master of Science in Advanced Research in Criminology: Border Crossing, Security and Social Justice

<https://studiegids.ugent.be/2020/EN/FACULTY/B/MABA/BMMARC/BMMARC.html>

2. Univerzitet u Mariboru (Republika Slovenija), Fakultet za sigurnosne studije (Fakulteta za vernostne vede), Magistarski studij

<https://www.fvv.um.si/vstopna-stran/studij/mag-varstvoslovje/>

3. Sveučilište u Mostaru (BiH), Pravni fakultet, Diplomski sveučilišni studij Kriminalistika i sigurnosni menadžment – II cilkus

<https://pf.sum.ba/diplomski-studij/integrirani-bolonjski-studij-5-0/nastavni-plan.html>

Svi ovi programi traju dvije godinu. Predloženi studijski program je uporediv prvenstveno u području nastavnih sadržaja obaveznih i izbornih predmeta, ciljevima studijskog programa, te u iskazanoj vrijednosti ECTS-a po predmetu.

c) Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacije, Kvalifikacijskim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (FQ-EHEA)

Ishodi učenja intenzivno se istražuju i razrađuju u različitim dokumentima vezanim za Bolonjsku deklaraciju i predstavljaju temelj transparentnog visokog obrazovanja. U kontekstu Evropskoga kvalifikacijskog okvira kompetencije su opisane u terminima odgovornosti i samostalnosti i označavaju postignutu primjenu konkretnih znanja, vještina i ličnih, socijalnih i/ili drugih metodoloških sposobnosti, u situacijama rada ili učenja, te u profesionalnom i

ličnom razvoju. Evropski kvalifikacijski okvir svrstava nivo učenja u tri kategorije: znanja, vještine i kompetencije.

Znanja

Znanje označava skup stečenih i povezanih informacija. U skladu sa bh generičkim deskriptorima⁵, magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija:

- Pokazuje sistematično razumijevanje i savladavanje znanja u području kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija koje se temelji na nivou diplomskog studija, što predstavlja osnov za originalnost pri razvoju i primjeni ideja, u kontekstu istraživačkog rada.

Vještine

Vještine označavaju skup primjene znanja i upotrebe unaprijed poznatih načina rada u izvršenju zadaća i rješavanju problema. Za ovu komponentu ishoda učenja u generičkim deskriptorima za ovaj nivo stoji:

- magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija može primjeniti svoje znanje, razumijevanje i sposobnost rješavanja problema na nove i nepoznate sredine unutar interdisciplinarnog konteksta.
- magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija može primjeniti konceptualno i apstraktno razmišljanje, uz visok nivo sposobnosti i kreativnosti, čime se omogućava: kritička ocjena trenutnog istraživačkog i akademskog rada na najvišem nivou u datoj disciplini i ocjena različitih metodologija, formiranje kritičkog mišljenja i ponuda alternativnih rješenja.

Kompetencije i generički deskriptori

Za ovu komponentu ishoda učenja u generičkim deskriptorima za nivo visokog obrazovanja stoji:

Profesionalne (stručne) kompetencije:

- magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija ima sposobnost da integriira znanje i bavi se složenim problemima, te da formuliira sudove na temelju

⁵ Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj:31/11)

nepotpunih ili ograničenih informacija, ali uz razmišljanje o socijalnim i etičkim odgovornostima vezanim za primjenu njihovog znanja ili sudova,

- magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija može prenositi svoje zaključke, znanje i razmišljanja na kojima se oni temelje, uz korištenje odgovarajućeg/odgovarajućih jezika, auditoriju koji nije specijaliziran i koji je specijaliziran, jasno i nedvosmisleno.

Lične kompetencije:

- magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija je u stanju da svoje znanje podigne na višu razinu, produbi razumijevanje svog područja studija ili discipline i kontinuirano razvija osobne vještine, kroz samostalno učenje i razvoj,
- magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija ima vještine učenja koje omogućavaju da nastavi studij na način koji će uglavnom biti samousmjeren i autonoman.

Kompetencije koje student stiče završetkom drugog ciklusa studija „Kriminologija i sigurnosne studije“ na Pravnom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ su:

- magistar kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija ima sposobnost razumijevanja, kroz prizmu klasičnih i novih koncepata aktuelnih pitanja sigurnosti i otkrivanja kriminaliteta i delikvencije,
- pokazuje sposobnost da prikupi i obradi (tumači) relevantne podatke (unutar područja izučavanja) i iznosi zaključke koje uključuju osvrte na bitna društvena, naučna i etička pitanja,
- osposobljen je za cjeloživotno učenje i kontinuiran profesionalni razvoj,
- ima sposobnost razumijevanja socijalnih, psiholoških, ekonomskih, pravnih i političkih aspekata i implikacija kriminaliteta i delikvencije, te funkcije istražitelja, tužitelja, drugih državnih tijela i agencija za provođenje zakona
- ima sposobnost da stečena znanja koristi u svrhu anticipiranja novih izazova i budućih kretanja u oblasti kriminologije i sigurnosnih studija
- u stanju je da stečena posebna teorijska i praktična znanja i vještine iz više oblasti: pravnih, političko-pravnih, kriminalističkih i drugih relevantnih i srodnih naučnih disciplina, primjenjuje u radu i naučno istraživačkom procesu,
- ima sposobnost napredne primjene stečenih znanja u obavljanju poslova koje zahtijeva poslodavac,

- ima sposobnost uočavanja problema, određivanja najprimjerenijeg pristupa za njegovo rješavanje, analize stanja i sinteze prikupljenih podataka te pronalaženja adekvatnog rješenja logičkim rezonovanjem i djelovanjem, kako samostalno, tako i radom u timu,
- sposobnost je za prikupljanja i obradu relevantnih informacija, njihove prezentacije i razmjene korištenjem ovladanom stručnom terminologijom, adekvatnim stručnim usmenim i pisanim izražavanjem i razvijenim sposobnostima komuniciranja o naučenim sadržajima,

Ishodi učenja za svaki predmet ponaosob se nalaze u programima nastavnih predmeta (silabusi) – poglavlje br. 8.

d) Matrica kompetencija

Matrica kompetencija je alat koji, između ostalog, pokazuje korelacije između predmeta koji se izučavaju i potrebnih kompetencija za sticanje navedenog zvanja.

1. Opšte kompetencije koje treba da se steknu u toku studija	2. Opšte naučno – istraživačke kompetencije, čijem ovladavanju služe obrazovni ciljevi	3. Specifične kompetencije za nastavne predmete
1. Pokazuje opšta i posebna teorijska i praktična znanja i vještine iz oblasti kriminologije i sigurnosnih studija i sposobnost njihove efikasne primjene u obavljanju poslova koje zahtijeva poslodavac pri pripremi pravnih akata, u rješavanju slučajeva i formulisanju stavova, zaključaka i donošenju odluka te pri njihovom argumentovanju i prezentiranju; 2. Sintetizira znanja i razumijevanje stečeno tokom obrazovanja na I ciklusu, na bazi kojeg će moći razvijati ili primjenjivati ideje u užoj oblasti studija; 3. Sposoban je koristiti različite metode tumačenja pravnih propisa, uz razvijano kritičko i samokritičko mišljenje i usvajanje objektivnog	1. Demonstriraju poznavanje osnovnih naučnoistraživačkih metoda, sposobnost bavljenja temeljnim naučnoistraživačkim radom i pretraživanjem izvora u cilju organizovanja i provođenja istraživanja u području koje se obrađuje u kolegiju na domaćoj i međunarodnoj razini te uz primjenu interdisciplinarnog pristupa; 2. Sposobnost uočavanja problema nastalih tokom istraživanja i njihovog rješavanja u tom ili u iniciranom daljem istraživanju; 3. Jasno i efikasno prezentiranje zaključaka i rezultata vlastitog istraživanja; 4. Razvijena inicijativa i samostalnost u odlučivanju; 5. Prati i razumije potrebu za izmjenama zakonskih propisa u ovoj oblasti, sposobnost uočavanja i shvatanja razlike i sličnosti u odnosu na ranija	Specifične kompetencije za /nastavne predmete (K 3. – sadržane su u programima nastavnih predmeta (silabusima)

1. Opšte kompetencije koje treba da se steknu u toku studija (K 1.1 – K 1.8)
 2. Opšte naučno – istraživačke kompetencije, čijem ovladavanjem u službu obrazovni ciljevi (K 2.1 – K 2.7)

<p>stava;</p> <p>4. Sposoban je uočiti probleme, odrediti najprimjereniji pristup za njegovo rješavanje, pravilne analize stanja i sinteze prikupljenih podataka te pronalaženja adekvatnog rješenja logičkim rezonovanjem i kreativnim djelovanjem, kako samostalno, tako i radom u timu;</p> <p>5. Sposoban je prikupiti i obraditi relevantne informacije, prezentirati ih i razmjeniti korištenjem ovladanom terminologijom, efikasnim usmenim i pisanim izražavanjem i razvijenim sposobnostima komuniciranja o naučenim sadržajima;</p> <p>6. Promovira najviše standarde etike pravničkog poziva, društveno odgovornog mišljenja i kritičkog odnosa prema društvenim događajima;</p> <p>7. Iskazuje sklonosti cjeloživotnom učenju i vještina učenja, te generičkih vještina potrebnih za zapošljavanje i napredovanje;</p> <p>8. Sposoban je primjeniti znanja i vještine u novim situacijama, u širem kontekstu, u oblastima povezanim sa oblašću studija</p>	<p>rješenja i efikasna primjena na konkretne situacije;</p> <p>6. Temeljno poznavanje i tumačenje pravnih normi i pravila struke te sposobnosti identifikovanja posebnog zakona primjenjivog na konkretnu situaciju;</p> <p>7. Sposobnost prilagođavanja promenljivim i konkurentskim društvenim i radnim uslovima</p>	
--	--	--

3. Specifične kompetencije za nastavne predmete (K 3.)

Naziv predmeta prema Nastavnom planu i programu	K 1.1	K 1.2	K 1.3	K 1.4	K 1.5	K 1.6	K 1.7	K 1.8	K 2.1	K 2.2	K 2.3	K 2.4	K 2.5	K 2.6	K 2.7
GRADANSKO PRAVO		x	x	x			x	X	x	x	x		x	x	X

KOMPARATIVNA KRIMINOLOGIJA	x	x	x	x	x		x	X	x	x	x	x	x	x	X
PRIMJENJENA FORENZIKA	x	x		x	x			X		x	x				
KRIMINOLOGIJA I SAVREMENI SIGURNOSNI IZAZOVI	x	x	x	x	x		x	X	x	x	x	x		x	X
METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA SIGURNOSNIH POJAVA	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x			X
GRAĐANSKI SUDESKI POSTUPAK	x		x	x	x		x	X	x	x	x	x			
KRIVIČNI POSTUPAK I SILOGISTIČKA KRIMINALISTIKA	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x			X
ODUZIMANJE IMOVINE PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM	x	x	x	x	x			X		x			x	x	X
KRIZNI MENADŽMENT	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x		x	x	X
DOKAZNO PRAVO U KRIVIČNOM POSTUPKU	x	x	x	x	x		x	X				x	x	x	X
PRIVATNA SIGURNOST	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x		x	x	X
EKOLOŠKA KRIMINOLOGIJA	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x		x	x	X
RIKRIVENI ISTRAŽITELJ U UPOREDNOM PRAVU	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x			X
MEĐUNARODNO KRIVIČNO PRAVO	x	x	x	x	x				x		x	x	x	x	X
MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ	x	x		x			x			x	x		x		
POSLOVNI I FINANSIJSKI KRIMINALITET		x		x			x	X			x		x	x	
PRAVNI MEHANIZMI ZAŠTITE OD NASILJA U PORODICI	x	x	x	x			x	X		x	x		x	x	

MEĐUNARODNA POLICIJSKA SARADNJA	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x			
TRANSNACIONALN I KRIMINALITET	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x			
POLICIJSKO PRAVO I KRIMINALISTIKA	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x	x			X
MEDICINSKO PRAVO	x	x	x			x	x	X	x	x		x	x	x	X
UPOREDNI KRIVIČNOPRAVNI SISTEMI	x	x	x	x	x	x	x					x	x	x	X

6. ORGANIZACIJA STUDIJA

a) Uslovi upisa na studijski program

Status studenta stječe se upisom na odgovarajući studijski program koji se realizuju na Univerzitetu „Džemal Bijedić“. Upis na diplomski studij vrši se na osnovu javnog konkursa, kojeg raspisuje Senat, na prijedlog Naučno-nastavnog vijeća fakulteta (u daljem tekstu: Vijeće fakulteta). Konkurs za upis studenata se objavljuje u štampanim sredstvima dnevnog javnog informisanja, oglasnim pločama i web-stranicama Univerziteta i fakulteta. Prijem i upis u prvu studijsku godinu vrši se u skladu sa Zakonom, Statutom, Pravilima studiranja na II ciklusa studija/diplomskom studiju na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru i na osnovu konačnih rezultata javnog konkursa.

Pravo upisa na diplomski studij imaju kandidati sa završenim odgovarajućim dodiplomskim studijem koji se vrednuje sa 180 ECTS bodova, odnosno sa 240 ECTS bodova, te kandidati sa završenim četverogodišnjim studijem po predbolonjskom sistemu studiranja, uz eventualno priznanje ispita položenih na dodiplomskom studiju. Kandidati za upis na diplomski studij, u pravilu, moraju imati najmanju prosječnu ocjenu 7,5 (C+) ostavarenu na dodiplomskom studiju, a ukoliko nisu ostvarili traženu prosječnu ocjenu, potrebno je da dostave dvije preporuke nastavnika, koji su im bili predmetni nastavnici na dodiplomskom studiju. Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo upisa na studij pod jednakim uslovima kao i državljani BiH.

Prilikom prijave na konkurs kandidat predaje dokumenta u skladu sa uslovima konkursa. Utvrđivanje jedinstvene rang-liste svih prijavljenih kandidata vrši se na osnovu prosječne ocjene koju su kandidati ostvarili u toku dodiplomskog studija, odnosno nakon završetka studija po predbolonjskim nastavnim planovima i programima. Upis kandidata vrši se u skladu s odobrenim planom upisa i utvrđenom rang listom. Postupak rangiranja provodi

Komisija za upis studenata koju obrazuje Vijeće fakulteta. Preliminarnu rang-listu svih primljenih i prijavljenih kandidata fakultet objavljuje na web stranici i oglasnoj ploči najkasnije dva dana nakon isteka roka za podnošenje prijave na konkurs. Na preliminarnu rang listu, kandidati imaju pravo pismenog prigovora Vijeću fakulteta u roku od tri dana od dana objave navedene liste. Na eventualne prigovore Vijeće fakulteta obavezno je donijeti odluku u roku od tri dana, nakon čega utvrđuje konačnu rang listu kandidata, koju objavljuje na oglasnoj ploči i web stranici, narednog dana od dana usvajanja, sa naznakom broja do kojeg su kandidati stekli pravo upisa. Kandidat koji je ostvario pravo na upis, a u predviđenom roku nije izvršio upis, gubi pravo upisa, a umjesto njega pravo na upis stiže sljedeći kvalifikovani kandidat na rang-listi.

b) Uslovi i način upisa obaveznih i izbornih predmeta

Obavezni predmeti odgovaraju zahtjevima profesije. Izborni predmeti omogućavaju stjecanje znanja i razvijanje vještina u oblastima za koje studenti imaju izražen interes ili sklonost. Izborni predmeti mogu biti:

- a) na slobodnoj listi sa koje studenti biraju svake godine utvrđeni broj predmeta koji korespondiraju s obaveznim sadržajima i obaveznim brojem ECTS bodova;
- b) grupirani kao posebne nastavne (izborne) grupe – usmjerenja koje studenti biraju, i
- c) kombinacija prethodna dva sistema.

c) Uslovi za upis u narednu godinu studija, odnosno naredni semestar, te način završetka studija

Polaganjem ispita student stiže određeni broj bodova, u skladu sa studijskim programom. Student koji ne položi ispit iz obaveznog nastavnog predmeta do početka naredne akademske godine dužan je ponovo prisustvovati realizaciji nastave iz datog predmeta. Student koji ne položi izborni predmet, može ponovo izabrati isti ili birati drugi izborni predmet koji nosi potreban broj ECTS bodova. Studijskim programom se može uvjetovati opredjeljenje studenata za određeni predmet prethodno položenim ispitima iz jednog ili više predmeta utvrđenih studijskim programom.

Student ima pravo završiti započeti studij po studijskom programu, odnosno nastavnom planu i programima koji su bili u primjeni prilikom upisa u prvu godinu studija, a najkasnije do početka akademske godine u kojoj ga sustiže generacije studenata upisana po izmijenjenom nastavnom planu i programu. Student koji ne završi započeti studij u roku utvrđenom u prethodnom stavu, završit će studij po izmijenjenom studijskom programu, odnosno nastavnom planu i programu.

Načini završetka studijskog programa Kriminologija i sigurnosne studije su sljedeći: kada student nakon što položi sve ispite, odbrani diplomski rad i ispuni ostale obaveze predviđene pravilima Univerziteta, stekne zvanje magistra struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studijaa b) ispisom s Univerziteta; c) neupisivanjem naredne godine studija,

odnosno propuštanjem obnove upisa u istu godinu studija u propisanom roku, a da mu pri tome ne miruju prava i obaveze u skladu sa Zakonom i Statutom Univerziteta.

d) Preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupe predmeta i način izbora predmeta iz drugih studijskih programa

Studijskim programom nisu utvrđeni preduslovni nastavni predmeti koje student mora položiti kako bi mogao pristupiti polaganju drugih predmeta utvrđenih studijskim programom. Preduslovni predmeti su oni predmeti koje student mora položiti prije upisa u narednu studijsku godinu.

e) Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Kandidati koji isunjavaju uslove za upis na studijski program, imaju pravo upisa na studijski program na drugom fakultetu koji je srodan završenom dodiplomskom studiju, uz polaganje jednog ili više diferencijalnih ispita i pod uslovima koje utvrđuje Naučno-nastavno vijeće fakulteta, koji realizuje studijski program diplomskog studija. Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo upisa na studij pod jednakim uslovima kao i državljani BiH.

f) Nastavak studija u slučaju gubitka statusa studenta

Student kome je prestao status studenta, može ponovo steći status studenta pod uvjetima: da Univerzitet ima prostorne, kadrovske i druge uvjete za omogućavanje nastavka studija, da student polaže ispite i izvršava obaveze utvrđene nastavnim planom koji je u primjeni u vrijeme ponovnog stjecanja statusa studenta. U odluci o odobravanju ponovnog stjecanja statusa studenta utvrđuju se obaveze studenta u nastavku studija. Odluku o odobravanju ponovnog stjecanja statusa studenta donosi dekan.

g) Ispis

Status studenta može prestati ispisom sa Pravnog fakulteta/Univerziteta. O prestanku statusa studenta odlučuje dekan Fakulteta posebnim rješenjem.

h) Mogućnost zapošljavanja svršenih studenata

Uspješnim završetkom studijskog programa II ciklusa studija Kriminologija i sigurnosne studije, student stječe zvanje *magistar struke iz oblasti kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija*, te znanja i vještine potrebne za obavljanje poslova odbrane, zaštite, sigurnosti i upravljanja ljudskim i socijalnim resursima u civilnom sektoru, u svojstvu rukovodilaca, operativaca ili referenata u tijelima uprave na svim nivoima, diplomatsko-

konzularnim predstavništvima, velikim privrednim sistemima, malim i srednjim preduzećima i privatnim poslovnim subjektima, naučno-istraživačkim i stručnim institucijama kao i obrazovnim centrima, neprofitnom sektoru, humanitarnim organizacijama, inspekcijским službama, medijima i slično.

i) Administrativno-tehnički poslovi vezani za studijski program

Administrativno-tehničke poslove vezane za studijski program obavljaju prodekani Pravnog fakulteta, studentska služba i referent za opšte poslove, a mogu se koristiti i drugi resursi integrisanog Univerziteta.

j) Mobilnost

Kao institucija visokog obrazovanja Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru nastoji da podstakne stvaranje okruženja u kojem će se studenti i akademsko osoblje razvijati kako na privatnom tako i na profesionalnom polju. Univerzitet djeluje u pravcu svakodnevnog ohrabrenja studenata da razvijaju svoje sposobnosti u globalnom okruženju, da im pomogne u izgradnji temelja kako bi postali budući istraživači i kreativni umovi koji će biti u stanju da doprinesu razvoju društva u Bosni i Hercegovini. Shodno tome, Statut Univerziteta sadrži odredbu koja se odnose na mobilnost studenata, i prema istoj student ima pravo u toku diplomskog studija provesti određeno vrijeme na srodnoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata, a na osnovu bilateralnih ugovora koje zaključuje Univerzitet, ili na prijedlog studenta, po prethodno pribavljenoj saglasnosti fakulteta (član 156. stav 1. Statuta Univerziteta). Također, i član 15. Pravila studiranja na II ciklusu sadrži identičnu odredbu. Prava i obaveze studenta po osnovu mobilnosti utvrđena su Pravilnikom o mobilnosti na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru.

Koordinacija svih aktivnosti koja se odnose na mobilnost, internacionalizaciju i međunarodnu saradnju uopće odvija se putem Kancelarije za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju i kroz instituciju Prorektora za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju Univerziteta, u saradnji sa studentskom službom Fakulteta, Kancelarijom za osiguranje kvaliteta i Službom za pravne, kadrovske i opće poslove Univerziteta.

Međunarodna saradnja, mobilnost i internacionalizacija ostvaruju se kroz različite oblike saradnje s Ambasadama u BiH, inostranim i domaćim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima, te kroz članstvo u različitim međunarodnim organizacijama i mrežama, učestvovanje na međunarodnim projektima, itd. Univerzitet ima razvijene oblike međunarodne saradnje kroz evropske i uopće međunarodne projekte, bilateralne ugovore, zajedničke programe i sl. Međunarodna saradnja vrši se u skladu s misijom i vizijom Univerziteta.

U posljednjih sedam godina, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru je proširio mrežu svojih međunarodnih partnera i postigao mnogo po pitanju svoje vidljivosti kako u Bosni i Hercegovina tako i u inostranstvu.

Saradnja sa istraživačkim institucijama i lokalnim poduzetnicima, članstvo u Rektorskoj konferenciji BiH, bilateralni i multilateralni sporazumi o saradnji sa univerzitetima u Bosni i Hercegovini i inostranstvu, Mevlana program razmjene, Erasmus Mundus, Erasmus+ su programi kroz koje je Univerzitet gradio svoju reputaciju.

Članstvo u međunarodnim organizacijama, mrežama:

- EUA - European University Association/Evropska univerzitetska Asocijacija – predstavnik evropskih Univerziteta i državnih rektorskih konferencija, krovna organizacija visokog obrazovanja u Evropi, broji 777 članova iz 45 zemalja (04. '06),
- UniAdrion – Univerzitetska mreža koja ima za cilj održavanje trajne saradnje među univerzitetima i istraživačkim centrima u Jadransko-jonskom bazenu.
- IUC Dubrovnik – regionalna mreža univerziteta sa sjedištem u Dubrovniku
- AINSEE, Akademska informacijska mreža za Jugoistočnu Evropu, obezbjeđuje podatke o visokom obrazovanju u JI Evropi – o stipendijama, programima i sl.
- BUA – Asocijacija Balkanskih univerziteta – Primarni cilj asocijacije balkanskih univerziteta (BUA) je utvrđivanje vodeće vizije za budućnost putem univerziteta, biblioteka, i istraživačkih centara u regiji Balkana, a na osnovu zajedničkih globalnih vrijednosti uzimajući u obzir potrebe vremena. Kao cilj BUA određeno je i formiranje naučnih mreže u oblasti jezika, kulture, umjetnosti, historije, ekonomije, obrazovanja i sporta kao i izdrada zajedničkih naučnih radova.

Potpisani sporazumi sa univerzitetima:

- Univerzitet u Granadi, Španija
- Univerzitet Novi Sad, Srbija
- Akdeniz Univerzitet u Antaliji, Turska
- Univerzitet u Kragujevcu, Srbija
- Univerzitet Novi Pazar, Srbija
- Juvaskila Univerzitet, Finska
- Univerzitet u Ljubljani, Slovenija
- UniMediteran u Podgorici, Crna Gora
- Mreže italijanskih i bh. univerziteta
- Univerzitet u Atini, Grčka
- Univerzitet u Triru, Njemačka
- Međunarodni Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- Univerzitet u Veroni, Italija
- Univerzitet Alexander Dubcek Trencin, Slovačka
- Univerzitet u Prištini, Kosovo
- Univerzitet Federico II u Napulju,

- Međunarodni Univerzitet u Strugi
- Mediteranski Univerzitet u Albaniji
- Yildiz Tehnički Univerzitet, Turska
- Nakhčivan Univerzitet, Azerbejdžan,
- Univerzitet u Trakiji, Turska
- Ondokuz Majis Univerzitet, Samsun, Turska
- Univerzitet jugoistočne Norveške, Norveška,
- Univerzitet Indonezije, Indonezija
- General Ahmad Jani Univerzitet, Indonezija,
- Džogjakarta Univerzitet, Indonezija,
- Univerzitet u Milanu – Bikoka, Italija;
- BBW Univerzitet primjenjenjih nauka u Berlinu, Njemačka;

Učešće Univerziteta u međunarodnim projektima i programima.

- 42 Erasmus+ mreža međunarodne kreditne mobilnosti
- 11 Erasmus+ projekta izgradnje kapaciteta
- 9 bilateralnih Melvala programa razmjene sa visokoškolskim institucijama iz R. Turske
- 2 IPA projekta
- 1 FP7
- 3 COST
- 1 FP6
- 1 CEEPUS mrežu
- 1 NORAGRIC
- 2 USAID projekat
- 1 DAAD projekat
- 2 HORIZON 2020

Stvoreni su uslovi za učestvovanje nastavnog osoblja na programima EU koji se tiču projekata u oblasti istraživanja, nauke, izgradnje kapaciteta i mobilnosti. Također, imenovan je institucijski koordinator za CEEPUS i Mevlana program razmjene.

U svrhu diseminacije svih obavijesti kancelarija za međunarodnu saradnju je napravila bazu podataka koja uključuje kako bazu mailing listu studenta (trenutno negdje oko 2000 studenta) i mailing listu svih stalno uposlenih nastavnika Univerziteta. Također, Kancelarija za međunarodnu saradnju ima svoju stranicu i na bosanskom i na engleskom jeziku. Kancelarija za međunarodnu saradnju je napravila facebook account Kancelarije i također ima pristup facebook accountu Univerziteta.

Svakog petka referent za međunarodnu saradnju održava dan otvorenih vrata kada svi studenti i nastavno osoblje (bez najave) mogu da dođu i raspitaju se o svim projektima i programima koji ih interesuju. Aktivna je UNMO Buddy sistem za dolazne ali i UNMO outgoing za odlazne studente. Također, ESN Mostar je trenutno u svojstvu kandidata.

Odlazne mobilnosti sa Pravnog fakulteta od 2016/17:

- Studenti: 4
- Nastavnici: 6

Dolazne mobilnosti na Pravni fakultet od 2016/17:

- Studenti: 4
- Nastavnici: 1

7. NASTAVNI PLAN

- a) Tabelarni prikaz nastavnog plana i programa sa jasnom naznakom obaveznih i izbornih predmeta i/ili modula, broja i strukture sati svih oblika izvođenja nastave i broja ECTS bodova, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada

I SEMESTAR				
RB	PREDMET	NASTAVNIK	P+V	ECTS
1.	Građansko pravo	Prof. dr. Maja Čolaković	3+2	6
2.	Komparativna kriminologija	Prof. dr. Muhamed Budimlić	3+2	6
3.	Primjenjena forenzika	Prof. dr. Muamer Kavazović Prof. dr. Nebojša Bojanić	3+2	6
4.	Kriminologija i savremeni sigurnosni izazovi	Prof. dr. Elmedin Muratbegović Prof. emeritus Ramo Masleša	3+2	6
5.	Metodologija istraživanja sigurnosnih pojava	Prof. dr. Elmedin Muratbegović	3+2	6
	ukupno		15+10=25	30

II SEMESTAR				
RB	PREDMET	NASTAVNIK	P+V	ECTS
6.	Građanski sudski postupak	Prof. dr. Alena Huseinbegović	3+2	6
7.	Krivični postupak i silogistička kriminalistika	Prof. dr. Haris Halilović	3+2	6
8.	Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom	Prof. dr. Denis Pajić	3+2	6
9.	IZBORNI PREDMET 1⁶		3+2	6
10.	IZBORNI PREDMET 2⁷		3+2	6
	ukupno		15+10=25	30

⁶ Student bira jedan predmet sa liste izbornih predmeta II semestra

⁷ Student bira jedan predmet sa liste izbornih predmeta II semestra

IZBORNI PREDMETI II Semestar				
RB	PREDMET	NASTAVNIK	P+V	ECTS
9/10.	Krizni menadžment	Prof. dr. Elmedin Muratbegović Prof. emeritus Ramo Masleša	3+2	6
9/10.	Dokazno pravo u krivičnom postupku	Prof. dr. Denis Pajić	3+2	6
9/10.	Transnacionalni kriminalitet	Doc. dr. Samir Rizvo	3+2	6
9/10.	Ekološka kriminologija	Prof. dr. Elmedin Muratbegović	3+2	6
9/10	Prikriveni istražitelj u uporednom pravu	Prof. dr. Haris Halilović	3+2	6

III SEMESTAR				
RB	PREDMET	NASTAVNIK	P+V	ECTS
11.	Međunarodno krivično pravo	Prof. dr. Denis Pajić	3+2	6
12.	Međunarodna pravna pomoć	prof. dr. Anita Duraković	3+2	6
13.	Poslovni i finansijski kriminalitet	Prof. dr. Edin Rizvanović Doc. dr. Nerma Čolaković Prguda	3+2	6
14.	Pravni mehanizmi zaštite od nasilja u porodici	doc. dr. Ramajana Demirović,	3+2	6
15.	IZBORNI PREDMET 1 ⁸		3+2	6
	ukupno		15+10=25	30

IZBORNI PREDMETI III Semestar				
RB	PREDMET	NASTAVNIK	P+V	ECTS
15.	Međunarodna policijska saradnja	Prof. dr. Eldan Mujanović	3+2	6
15.	Privatna sigurnost	Prof. dr. Elmedin Muratbegović	3+2	6
15.	Policijsko pravo i kriminalistika	Prof. dr. Marija Lučić Ćatić	3+2	6
15.	Medicinsko pravo	prof. dr. Maja Čolaković	3+2	6
15.	Uporedni krivičnopravni sistemi	prof. dr. Denis Pajić	3+2	6

IV. SEMESTAR				
RB	PREDMET	NASTAVNIK	P+V	ECTS
16.	Studentska praksa			10

⁸ Student bira jedan predmet sa liste izbornih predmeta III semestra

17.	Izrada diplomskog rada			20
	ukupno			30

b) Kratak tekstualni opis nastavnog plana i programa sa akcentom na metodama i tehnikama izvođenja, omjerom teorije i prakse i opisom drugih elemenata nastavnog plana koja su bitna za specifičnost konkretnog studijskog programa

Akademski studij II ciklusa studija „Kriminologija i sigurnosne studije“ traju 4 semestra i obuhvata:

I semestar: 25 časova sedmično aktivne nastave (15 časova teorijske nastave, 10 časova vježbi),

II semestar: 25 časova sedmično aktivne nastave (15 časova teorijske nastave, 10 časova vježbi),

III semestar: 25 časova sedmično aktivne nastave (15 časova teorijske nastave, 10 časova vježbi)

IV semestar: obavezna studentska praksa u trajanju od 10 radnih dana (u relevantnim institucijama) i izrada diplomskog rada,

kao i časove samostalnog rada studenta, što se vrednuje sa ukupno 120 ECTS (30 ECTS po semestru).

Student bira dva izborna predmeta sa liste izbornih predmeta II semestra, te jedan izborni predmet sa liste izbornih predmeta III semestra, s tim da se nastavni proces može izvoditi samo na dva izborna predmeta po semestru, od ponuđenih pet izbornih predmeta sa liste izbornih predmeta II i III semestra.

Svi predmeti su bodovani sa 6 ECTS bodova, a dodjeljuju se u skladu sa opterećenošću studenta, internim aktima Univerziteta i sa sadržajem predmeta, odnosno nastavnim planom i programom (broj časova, seminarski radovi, praktična nastava kroz vježbe – za sve predmete su predviđena 2 časa vježbi, i druge obaveze studenata).

Metode provjere znanja su osmišljene tako da odgovaraju očekivanim ishodima učenja unutar svakog predmeta zasebno i u skladu su sa studentskim opterećenjem. Ukupni obim obaveza je usklađen sa opterećenjem predviđenim na predmetu i broju ECTS-bodova. Svi predmeti predviđaju jedan do dva kolokvija u toku semestra, pisanje seminarskih radova i finalni usmeni ispit. Prati se i ocjenjuje i redovan dolazak studenata na nastavu i aktivno učešće u radu na času, te izvršavanje obaveza koje podrazumijevaju samostalan rad.

Metode podučavanja i učenja su osmišljene unutar procesa rada sa studentima u skladu sa općim i pojedinačnim kompetencijama, znanjima i vještinama koje studenti trebaju steći. Procentualni odnosi među metodama variraju u skladu sa programima i ciljevima predmeta.

Svaki predmet podrazumijeva predavanja kao jednu od osnovnih metoda u procesu prenošenja znanja. Podsticanje na samostalan rad i istraživanje realizira se putem prezentacija, seminarskih radova, te različitim interaktivnim metodama, kolaborativnim strategijama itd.

c) Internacionalizacija nastavnog plana i programa

Internationalizacija nastavnog plana i programa ovog studijskog programa, naslonjena je na konsultiranje sličnih programa u regiji ali i zemljama EU na temu „Criminal Justice, Criminology and Security Studies“, tako da smo došli u priliku konsultovati nastavne planove i programe institucija kao što su različiti pravni fakulteti i njihovi programi iz navedenih oblasti (Univerzitet u Ljubljani, Univerzitet u Tirani, Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Rijeci.). U pogledu nastavnih planova i programa komparativnost je potvrđena sa programima: Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru (Slovenija); Fakultetom za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Edukacijsko rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i sl.

Imajući u vidu da Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru kvalitetno prati trendove međunarodne saradnje, ovaj program je kreiran tako da podliježe i odredbama CEEPUS programa koji je multilateralni međunarodni program univerzitetske razmjene između zemalja članica Programa, potpisnica međunarodnog CEEPUS III sporazuma: Albanije, Austrije, Bugarske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Češke, Mađarske, Makedonije, Moldavije, Poljske, Rumunije, Slovačke, Slovenije, Srbije i Kosova.

Upravo ovaj program može biti polazni kriterij za internacionalizaciju našeg plana i programa. Naime glavni cilj aktuelnog CEEPUS III programa razmjene je upotreba regionalne akademske mobilnosti kao strateškog programa za implementaciju bolonjskih ciljeva, te povezivanje naučno istraživačkih oblasti kroz kreiranje univerzitetskih mreža koje će, između ostalog, raditi na zajedničkim programima i sticanju prava na zajedničke diplome (sa fokusom na PhD programe). U tom smislu, u okviru predmeta predviđenih nastavnim planom i programom, izučavat će se komparativna rješenja u regionu i šire.

Naša ideja je bila naslonjena na činjenicu da CEEPUS nudi bh studentima i nastavnom osoblju izuzetnu mogućnost boravka u 15 zemalja Centralne Evrope, uz vrlo jednostavan proces prijave putem jedinstvenog 'on-line' sistema.

d) Fleksibilnost nastavnog plana

Nastavni plan i program predviđa da student može u skladu sa svojim afinitetima djelomično formirati program predmeta koje će slušati. To je postignuto strukturom predmeta, koji se dijele na obavezne i izborne. Kroz biranje izbornih studenata student u skladu sa svojom zainteresiranošću može birati one predmete za koje smatra da će mu biti od koristi tokom studija, ali i u praksi. Studenti biraju izborne predmete: 2 od 5 ponuđenih predmeta u II semestru, i 1 od 5 ponuđenih predmeta u III semestru.

Fleksibilnost nastavnog plana se ogleda i kroz praktičnu nastavu, kao i obaveznu praksu studenata u relevantnim institucijama (ministarstva unutarnjih poslova, kantonalna tužiteljstva, općinski i kantonalni sudovi, Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA), Obavještajno-sigurnosna agencija BiH (OSA), Kaznenopopravni zavod poluotvorenog tipa u Mostaru itd) u trajanju od 10 radnih dana, te u obavezi izrade diplomskog rada, iz predmeta po izboru studenta.

Ovako definisan studijski program jeste fleksibilan. Fleksibilnost studijskog programa se osigurava kroz ponuđene kompetencije koje obuhvataju znanja, vještine i sposobnosti koje bi student trebalo da posjeduje na određenom nivou studija II ciklusa. Kompetencije omogućuju fleksibilnost i autonomiju u razvoju nastavnog plana i programa. Kompetencije se, evidentno, razvijaju u svim programskim jedinicama i utvrđuju se posebno za svaki nivo studijskog programa odnosno njegovo usmjerenje.

Fleksibilnost studijskog programa se ogleda i u sadržaju nastavnih predmeta koji su svojim obimom i tematskim cjelinama usklađeni sa ishodima učenja, načinima provjere znanja studenata, kompetencijama studenata, i na kraju predloženom izlaznom kvalifikacijom.

Fleksibilnost podstiče kreativnost polaznika u izboru predmeta i daljem usmjeravanju i profiliranju u budućem radu i angažmanu ili nastavku studija, utičući na zadovoljstvo studiranjem, čime se uvećava i efikasnost samog studijskog programa. Fleksibilnost studijskog programa je vidljiva i u ostalim elementima ovog elaborata, prvenstveno segmentima mobilnosti, uspostavljenog ECTS sistema i osiguranja kvaliteta.

e) Realizacija praktične nastave

Na II ciklusu studija „Kriminologija i sigurnosne studije“ praktična nastava se izvodi u sklopu vježbi u okviru svih obaveznih i izbornih predmeta (za svaki predmet su predviđena po dva čas vježbi sedmično). Kroz vježbe, na nivou svakog predmeta, postiže se adekvatna uključenost studenata u samostalan naučni i naučno-istraživački rad.

Praktična nastava je vezana i za samostalan i mentorski rad i istraživanje tokom izrade seminarskih radova, kao i diplomskog rada.

f) Studentska praksa

Prema nastavnom planu i programu studijskog programa, u okviru IV semestra, predviđena je obavezna praksa studenata u trajanju od 10 radnih dana u relevantnim institucijama (ministarstva unutarnjih poslova, kantonalna tužiteljstva, općinski i kantonalni sudovi, Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA), Obavještajno-sigurnosna agencija BiH (OSA),

Kaznenopopravni zavod poluotvorenog tipa u Mostaru itd), sa kojima je Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ zaključio ili će zaključiti sporazume o saradnji.

U cilju kvalitetnog provođenja sudske prakse, ispred Fakulteta bit će angažovan nastavnik ili nastavnici. Cilj studentske prakse je sticanje neposrednih znanja, razvijanje praktičnih vještina i sposobnosti kao i primjena teorije na stvarne situacije iz prakse. Od studenata se očekuje zauzimanje kritičkog odnosa prema znanju, vrijednostima i vještinama naučenim na Fakultetu, te njihovom testiranju u konkretnom praktičnom djelovanju. Tokom prakse studenti treba da preispituju i analiziraju svoju praksu sa terenskim instruktorima i povremeno drugim članovima interdisciplinarnog tima u organizaciji u kojoj obavljaju praksu. Student će nakon završetka studentske prakse: steći praktično iskustvo u radnom okruženju, steći znanja iz oblasti u kojoj se praksa radi, prepoznati mikro i makro aspekte te specifičnosti djelatnosti institucije u kojoj student obavlja praksu, prepoznati potrebu za proširenjem postojećih znanja i vještina temeljem rada u realnom okruženju, primijeniti znanja i sposobnosti naučene na Fakultetu na konkretan slučaj u radnom okruženju, definisati bolje svoje profesionalne ciljeve, steći iskustvo kako se ponaša u radnom okruženju, prepoznati važnost i ulogu etičkih načela i kulture ophođenja te ih primjenjivati u radnom okruženju, razviti vještine verbalne i pisane komunikacije, te identificirati područja svoga daljeg razvoja.

g) Studentsko volontiranje

U sklopu studijskog programa nije predviđeno studentsko volontiranje, ali se ono može ostvariti, između ostalog, kroz praktičnu nastavu i ponude Kancelarije za međunarodnu saradnju, raznih nevladinih organizacija, itd. Studenti se ohrabruju da se aktivno uključe i volontiraju. Studenti mogu koristiti i sve resurse Univerziteta i Fakulteta u smislu apliciranja na volonterske poslove/pozicije u Bosni i Hercegovini, inostranstvu, itd. Aktivnosti studenata kroz rad Asocijacije studenata Pravnog fakulteta i Unije studenata Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (organiziranje debatnih takmičenja, simulacije suđenja, organiziranje predavanja itd) mogu se smatrati određenim vidom studentskog volontiranja.

h) Učešće studenata u naučnom istraživanju u okviru studijskog programa

U okviru studijskog programa II ciklusa studija „Kriminologija i sigurnosne studije“ studenti imaju priliku da učestvuju u naučnom istraživanju kroz sljedeće aktivnosti:

- realizaciju praktične nastave u sklopu vježbi na obaveznim i izbornim predmetima (2 časa vježbi sedmično),
- realizaciju studentske prakse u trajanju od 10 radnih dana u relevantnim institucijama (više u dijelu 7. f.)
- učešće na brojnim konferencijama u organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (međunarodna naučna konferencija „Dani porodičnog prava“, naučna konferencija „Ljudska prava pred izazovima stvarnosti“, međunarodna naučna konferencija „Pravni i ekonomski aspekti procesa integracije BiH u Evropsku uniju).

- izradu diplomskog rada
- mobilnost studenata (više u dijelu 6. k.).

8. PROGRAMI NASTAVNIH PREDMETA (SILABUSI)

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU			
PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Građansko pravo		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar I godina, I semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezni		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje studenata sa: strukturom i metodom građanskog prava; temeljnim institutima građanskog prava; zakonodavnom nadležnosti za uređenje građanskopravnih odnosa u Bosni i Hercegovini; eventualnim razlikama u normiranju građanskopravnih odnosa u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu BiH; - osposobljavanje studenata za razumijevanje građanskopravnih instituta i pravilnu primjenu propisa iz oblasti građanskog prava. 		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	a) opće kompetencije: <ul style="list-style-type: none"> - proširenje i produblivanje znanja i pokazivanje razumijevanja stečenog tokom obrazovanja na I ciklusu, na bazi kojeg će moći razvijati ili primjenjivati ideje u užoj oblasti studija; - stjecanje sposobnosti korištenja različitih metoda tumačenja pravnih propisa, uz razvijeno kritičko i samokritičko mišljenje i usvajanje objektivnog stava; 		

	<ul style="list-style-type: none"> - osposobljavanje za primjenu stečenih znanja na formulisanje stavova, zaključaka i odluka i njihovo argumentovanje i prezentiranje; - razvoj vještine učenja potrebne za cjeloživotno učenje; - osposobljavanje za primjenu znanja i vještine u novim situacijama, u širem kontekstu, u oblastima povezanim sa oblašću studija <p>b) specifične kompetencije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posjedovanje i primjena osnovnih znanja o sistemu, pojedinim oblastima i institutima građanskog prava u Bosni i Hercegovini; - razumijevanje građanskopravnog okruženja unutar evropskog kontinentalnog pravnog sistema; - sposobnost korištenja izvora građanskog prava u Bosni i Hercegovini.
<p>Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam, predmet i metod građanskog prava; Sistematizacija građanskog prava 2. Izvori građanskog prava 3. Subjekti građanskog prava 4. Objekti građanskog prava 5. Lična prava (pravo na zaštitu ličnih podataka) 6. Pravni poslovi (pojam, vrste, sadržaj) 7. Zastupanje u pravnim poslovima; 8. I. kolokvij 9. Valjanost i nevaljanost pravnih poslova 10. Pojam, načela i klasifikacija stvarnih prava 11. Posjed 12. Pravo vlasništva (pojam, sadržaj, oblici) 13. Stjecanje i zaštita prava vlasništva 14. Zemljišne knjige 15. II. Kolokvij
<p>Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)</p>	<p>Predavanja, vježbe: teoretske i praktične (rješavanje zadataka u timovima), Kolokviji, seminari radovi, konsultacije</p>
<p>Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):</p>	<p>-</p>
<p>Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)</p>	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p>

	<p>- prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova</p> <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova, od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<p>1. M. Vedriš, P. Klarić, Građansko pravo, Zagreb, 1996. i novija izdanja 2. M. Povlakić, Transformacija stvarnog prava, Sarajevo, 2009. 3. Zakonski tekstovi: svake akademske godine određuju se relevantni propisi za pripremanje ispita.</p> <p>Dopunska literatura:</p> <p>1. M. Čolaković, Pravo na tjelesni integritet – privatnopravni aspekt, Mostar, 2015.</p>
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Komparativna kriminologija		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar I / I
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezan		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
	Cilj predmeta Komparativna kriminologija jeste da se studenti na temelju		

Ciljevi predmeta:	prethodno stečenih znanja iz kriminologije i srodnih disciplina, osposobe za samostalnu primarnu i sekundarnu analizu različitih teorijskih i empirijskih kriminoloških koncepcija te komparativnu analizu sistema krivičnog pravosuđa i agencija za provođenje zakona.
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>Stečena znanja predstavljaju neophodan uslov za analitičko praćenje, analizu i planiranje u domenu savremene kriminologije,</p> <p>Studenti se osposobljavaju za upotrebu komparativnih metoda za samostalnu analizu kriminaliteta ali i pisanje stručnih i naučnih radova iz oblasti kriminologije.</p>
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savremeni kriminološki diskursi 2. Kriminologija i porijeklo krivičnog pravnog sistema 3. Komparativna kriminologija i pitanja urbane sigurnosti 4. Kriminologija na prostoru država nastalih raspadom Jugoslavije 5. Kriminologija i kriminološka istraživanja u: Italiji, Francuskoj, Španiji, Grčkoj 6. Kriminologija i kriminološka istraživanja u: Engleskoj, Škotskoj, Irskoj 7. Kriminologija i kriminološka istraživanja u: Njemačkoj, Holandiji i Švicarskoj 8. Kriminologija i kriminološka istraživanja u: Švedskoj, Islandu, Finskoj 9. Kriminologija i kriminološka istraživanja u: Poljskoj, Mađarskoj 10. Kriminologija i kriminološka istraživanja u: SAD-u, Rusiji 11. Međunarodne interaktivne kriminološke baze podataka 12. Međunarodni kriminološki projekti
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	<p>Predavanja obuhvataju osnovne kategorije definisane nastavnim cjelinama, kroz koja se ističu temeljni pojmovi koji predstavljaju ishode učenja.</p> <p>Vježbe se izvode na način da se iz obrađenih nastavnih cjelina iz predavanja istakne njihov praktični značaj kao i elementi koje je moguće primijeniti u daljnjem studiju kriminologije ili srodnih disciplina ali i u sistemima formalne i neformalne socijalne kontrole.</p> <p>Projektni zadatak istraživački rad se izvodi pod nadzorom nastavnika na način da se studentima kroz praktične vježbe približi tematika kojom se ovaj segment kriminologije bavi.</p>
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	-
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p style="text-align: center;">Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova

	- drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. C. Fijnaut, Criminology and Criminal Justice System – A Historical and Transatlantic Introduction, Intersentia Ltd, CambridgeAntwerp-Portland, 2017. 2. European Journals of Criminology, Sage Publications (izbor članaka) 3. Đ. Ignjatović, (2007.) Kriminologija, Dosije, Beograd 4. B. Petrović, M. Gorazd, Kriminologija (2004.), Pravni fakultet, Sarajevo
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Primijenjena forenzika		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus, I godina, I semestar		Godina studija/ Semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema ih		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema ih		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Usvajanje novih naučno-tehničkih metoda i mogućnost njihove primjene u forenzičkoj i kriminalističkoj praksi; - Razjašnjavanje položaja forenzičkih dokaza i baza podataka u postojećoj zakonskoj regulativi i ukazivanje na nedostatke koje treba popraviti; 		

	<ul style="list-style-type: none"> - Savladavanje složenijih operativno-dokaznih mjera uz spoznaju na mogućnosti primjene forenzike u tim poslovima; - Spoznaja o problemima koji se javljaju prilikom vršenja određene kategorije vještačenja; - Sticanje znanja koja neće usloviti pucanje karika lanca kretanja dokaza; - Razvijanje sposobnosti samostalnog istraživanja i logičkog zaključivanja;
<p style="text-align: center;">Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sposoban je primjeniti znanja i vještine u novim situacijama, u širem kontekstu, u oblastima povezanim sa oblašću studija, te specifično u oblasti kriminalističkih poslova; - Pokazuje opšta i posebna teorijska i praktična znanja i vještine iz forenzike i kriminalistike uopšte, te sposobnost njihove efikasne primjene u obavljanju poslova koje zahtijeva poslodavac pri pripremi pravnih akata, u rješavanju slučajeva i formulisanju stavova, zaključaka i donošenju odluka te pri njihovom argumentovanju i prezentiranju; - Sintetizira znanja i razumijevanje stečenog tokom obrazovanja slušanja predmeta Forenzika na I ciklusu, na bazi kojeg će moći razvijati ili primjenjivati ideje u oblasti primijenjene forenzike u toku II ciklusa studija; - Sposoban je prikupiti i obraditi relevantne informacije, prezentirati ih i razmjeniti korištenjem ovladanom pravnom terminologijom, efikasnim usmenim i pisanim izražavanjem i razvijenim sposobnostima - Sposoban je uočiti probleme, odrediti najprimjereniji pristup za njegovo rješavanje, pravilne analize stanja i sinteze prikupljenih podataka te pronalaženja adekvatnog rješenja logičkim rezonovanjem i kreativnim djelovanjem, kako samostalno, tako i radom u timu; - Sposobnost uočavanja problema nastalih tokom istraživanja i njihovog rješavanja u tom ili u iniciranom daljem istraživanju; - Jasno i efikasno prezentiranje zaključaka i rezultata vlastitog istraživanja;
<p style="text-align: center;">Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obrada i određivanje granica mjesta događaja; 2. Interpretacija vrijednosti dokaza, trougao dokaza; 3. Forenzička obrada požara, paljevina i eksplozija; 4. Vještaci i vještačenja kroz zakonsku regulativu iz ugla kriminalističko-forenzičke prakse; 5. Forenzički i kriminalistički aspekti novih tehnologija u suprostavljanju organizovanom kriminalitetu: Izmjena identiteta motornih vozila i krivotvorenje VIN oznaka na šasiji motornog vozila; Analize tragova pucanja upotrebom elektronske mikroskopije sa energetskim disperzivnim dodatkom sa x zracima (SEM/EDX); Automatizovani pretraživač sistema vatrenog oružja; 6. Uvod u forenzičku genetiku: temeljni posltulati i istorijat; Aplikacija rezultata DNK analize u sklopu sudskih i policijskih istraga; 7. Etički, pravni i socijalni aspekti DNK testiranja i kreiranja nacionalne baze podataka; CODIS – baza podataka za DNK profile u Sjedinjenim američkim državama; NDNAD – baza podataka DNK profila u Velikoj Britaniji; 8. Saradnja kriminaliste i sudskog medicinara kod delikata nasilja i problemi sudskomedicinske obrade kod uviđaja u krvnim i seksualnim deliktima i saradnja sa organom postupka; Nove metode i tehnike u sudskoj medicini; 9. Problemi medicinskih pregleda kod rasvjetljavanja silovanja i

	<p>sastavljanja medicinske dokumentacije; Problemi vještačenja na osnovu medicinske dokumentacije i relativizacija dokaza sudskomedicinskih vještaka;</p> <p>10. Napredne tehnologije pretrage lica mjesta;</p> <p>11. AFIS i drugi sistemi i baze podataka u kriminalistici;</p> <p>12. Dokazna snaga daktiloskopskih ekspertiza i vještačenja rukopisa;</p> <p>13. Postupanje s digitalnim dokazima;</p> <p>14. Kontrola kvaliteta u kriminalističkim vještačenjima.</p>
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, praktične vježbe, kolokviji, seminarski radovi, individualne i grupne konsultacije.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Nema ih
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. N. Bojanić, Primijenjena forenzika, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, 2011, Sarajevo 2. N. Bojanić, N. Korajlić, M. Kavazović, Kriminalistička tehnika, CEPS, 2015, Kiseljak 3. N. Korajlić, M. Kavazović, N. Bojanić, S. Hasanbašić, Rječnik daktiloskopske i opisne kriminalističke identifikacije, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, 2019, Sarajevo 4. M. Kavazović, Osnove kriminalističke rukopisne identifikacije, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, 2020, Sarajevo 5. N. Korajlić i saradnici, Istraživanje krivičnih djela, Pravni fakultet, Univerzitet u Sarajevu, 2012, Sarajevo 6. https://www.researchgate.net/publication/346659407_ISTRAZIVANJE_KRIVICNIH_DJELA
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave</p> <p>Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi</p> <p>Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

--	--

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Kriminologija i savremeni sigurnosni izazovi		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar II / 3
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	obavezan		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Modul bi trebao omogućiti studentima pregled različite fenomenologije savremenog kriminaliteta. Naime, kroz ovaj predmet studenti s jedne strane ostvaruju kriminološki diskurs proučavanja sadržaja predmeta Krivično pravo (posebni dio KZ), sagledavajući sa kriminološkog aspekta različite oblike krivičnih djela s jedne strane, ali i analizirajući različite pristupe u istraživanju savremenog kriminaliteta kroz kriminološka istraživanja u svijetu.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Znanje: Stečena znanja predstavljaju neophodan uslov za upoznavanje fenomenologije savremenih sigurnosnih izazova.		
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savremeni sigurnosni izazovi 2. Organizirane forme kriminaliteta 3. Ovisnost i kriminalitet 4. Terorizam u digitalnom okruženju 5. Trgovina ljudima i migracije 6. Imovinski kriminalitet 7. Korupcija 8. Dijete u kriminološkom fokusu 9. Ratni zločin i zločin protiv čovječnosti 		

	10. Kompjuterski kriminal 11. Pranje novca kao subsidijarni delikt 12. Praktični primjeri
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, kolokviji, seminarski radovi i fokus grupe
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	-
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova</p> <p><u>2. vanredni studenti</u> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova</p> <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. E. Muratbegović, Kompendij kriminologije i savremenih sigurnosnih izazova (Hrestomatija), Pravni fakultet, 2021, Mostar. (u pripremi) 2. V. Ruggiero, Organized Crime And Terrorist Networks, Routledge/Taylaor & Francis Group, 2020. 3. Brochu, Brunelle, Plourde, Da Silva, Drugs and crime : a complex relationship, The University of Ottawa Press, 2018. 4. A. Krueger, What Makes a Terrorist. Economics and the Roots of Terrorism, Princeton University Press, 2018. 5. Set referentnih naučnih članaka koji se odnose na problematiku pojedinih sigurnosnih izazova
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izvještaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET		
Naziv predmeta:	Metodologija istraživanja sigurnosnih pojava	Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus	Godina studija/ Semestar I / 1
Voditelj predmeta:		
Kontakt detalji:		

Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezan		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Cilj ovog nastavnog predmeta je pomoći studentima u razvijanju vještina pisanja stručnih radova, samostalnog pretraživanja dostupnih baza informacija, prikupljanju, analiziranju i kritičkom preispitivanju informacija iz različitih izvora, upoznavanju s istraživačkim postupcima i razvijanju etičke odgovornosti prilikom pisanja radova.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Obzirom da je svrha stručnih i specijalističkih studija, između ostalog i provedba naučno-istraživačkog rada, od studenata drugog ciklusa ovog studijskog programa se očekuje da kroz izradu seminarskog i završnog rada ovladaju osnovnom metodologijom istraživačkog rada. Posebno mjesto u ispunjavanju te uloge u nastavnom procesu upravo ima predmet Metodologija istraživanja sigurnosnih pojava čiji je cilj upoznati studente s koncepcijom istraživanja i provođenjem istraživačkog rada te ih osposobiti za samostalno pronalaženje i organizaciju relevantnih informacija za izradu seminarskog i završnog rada drugog ciklu		
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naučno istraživanje kriminaliteta 2. Podjele metoda istraživanja kriminaliteta 3. Metodi prikupljanja i obrade podataka 4. Primjena statistike u kriminološkim naukama 5. Metoda triangulacije i sigurnosne studije 6. Dokumentaciona analiza 7. Dokumentaciona podloga rukopisa 8. Stil i jezik u kriminološkim studijama 9. Primjeri kriminoloških istraživanja 10. Etički kodeks kriminologa 11. Kriminološka literatura 12. Klinički metod u kriminologiji 		
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, kolokviji, seminarski radovi i fokus grupe		
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	-		
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog	<p style="text-align: center;">Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova 		

faktora provjere znanja)	<p>- prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova</p> <p><u>2. vanredni studenti</u> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova</p> <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Đ. Ignjatović, Metodologija istraživanja kriminaliteta sa metodikom izrade naučnog rada, Pravni fakultet u Beogradu, Edicija CRIMEN, 2009. 2. Fitzgerald, J. & Cox, S. (1994), Research Methods in Criminal Justice, Nelson-Hall Publishers, Chicago. (priređili BHS verziju: I. Bakić & E. Muratbegović., Metodologija istraživanja u kriminalističkim naukama, FKN, 2001, Sarajevo. 3. J. Pallant, SPSS – Priručnik za preživljavanje, Mikro knjiga, 2011, Beograd.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU			
PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Građanski sudski postupak		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Diplomski		I /II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 3	Sati vježbi sedmično: 2	Ukupan broj sati: 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezni		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		

Ograničenja pristupa predmetu:	-
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati
Cilj predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa osnovnim principima i suštinom procesnopravnih ustanova građanskog prava radi osposobljavanja da identifikuju probleme i stečena znanja i vještine primjene u praksi, radeći u pravosudnim i drugim institucijama u čijoj nadležnosti su pitanja iz ove oblasti.
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Nakon uspješnog savladavanja predmeta Građansko sudski postupak od studenta se očekuju sljedeći ishodi učenja: <ul style="list-style-type: none"> - da steknu teorijska i praktična znanja nužna za razumijevanje proceduralnih aspekata prava na osnovu kojih se u praksi raspravlja i odlučuje u građanskopravnim sporovima. - da nakon uspješno apsolviranog predmeta izgrade osnove za tumačenje prava i razvijanje kritičkog mišljenja. - da budu sposobni da usvojena znanja i vještine, kombinirana sa onim dobijenim izučavanjem ostalih predmeta, primjene u donošenju stavova i odluka o svim pravnim pitanjima sadržanim u ovoj nastavno-naučnoj oblasti. - da savladaju predviđeno nastavno gradivo u cilju budućeg uspješnog uključivanja u dalji nastavno-obrazovni proces.
Okvirni sadržaj predmeta:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam predmet i funkcija parničnog postupka 2. Procesne pretpostavke, prethodno pitanje, načela parničnog postupka 3. Nadležnost sudova, stranke u parnici, suparničarstvo 4. Tužba 5. Sudske odluke 6. Pravni lijekovi 7. I kolokvij 8. Vanparnično procesno pravo (općenito) 9. Posebni vanparnični postupci 10. Izvršno procesno pravo (općenito) 11. Odluke i pravni lijekovi 12. Odlaganje, obustava i dovršenje izvršenja i protivizvršenje 13. Sprovođenje izvršenja 14. II kolokvij
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	predavanja, vježbe: teoretske i praktične (rješavanje zadataka u timovima), seminarski radovi, kolokviji
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Način provjere znanja/ način	Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.

<p>polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:</p>	<p><u>1. redovni studenti</u> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova</p> <p><u>2. vanredni studenti</u> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova</p> <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
<p>Popis osnovne literature i Internet web referenci:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. B. Čalija, S. Omanović: <i>Građansko procesno pravo</i>, Sarajevo, 2000. 2. Zakon o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06, 98/15) 3. Zakon o vanparničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine FBiH“, br. 2/1998, 39/2004, 73/2005 i 80/2014) 4. Zakon o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine FBiH“, br. 32/2003, 52/2003, - ispr. 33/2006, 39/2006, 39/2009, 35/2012, 46/2016. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. S. Mulabdić, <i>Građansko procesno pravo</i>, Tuzla, 2010. 2. S. Triva, M. Dika, <i>Građansko parnično procesno pravo</i>, Zagreb 2004. 3. D. Palačković, <i>Parnično procesno pravo</i>, Kragujevac, 2004.
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:</p>	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET		
Naziv predmeta:	Krivični postupak i silogistička kriminalistika	Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus	Godina studija/ Semestar I/II
Voditelj predmeta:		
Kontakt detalji:		

Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezan		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Cilj predmeta Krivični postupak i silogistička kriminalistika jeste da se studenti na temelju prethodno stečenih znanja iz krivičnog procesnog prava i kriminalistike ali i drugih srodnih disciplina uvedu u produbljenije izučavanje dokaza sa stajališta kriminalističkog učenja o dokazima. Pored pojmova činjenica koje su predmetom utvrđivanja u krivičnom postupku i dokaza kao sredstava njihovog utvrđivanja, težište izučavanja jeste na verzijama i njihovoj logičkoj formi kao specifičnim elementima kriminalističkog istraživanja.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Znanja: Stečena znanja jesu preduvjet za praćenje tokova krivične istrage u dijelu koji se odnosi na otkrivanje, prikupljanje i korištenje dokaza u krivičnom postupku. Vještine i kompetencije: Studenti se osposobljavaju za samostalnu analizu tehnika i praksi otkrivanja, prikupljanja i korištenja dokaza.		
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krivično procesno pravo, krivični postupak i silogistička kriminalistika: pojmovna određenja, odnos i interakcija; 2. Krivična istraga i kriminalističko istraživanje; 3. Činjenice krivične stvari kao predmet utvrđivanja u krivičnom postupku; 4. Dokazi; 5. Tradicionalne dokazne forme u krivičnom postupku; 6. Savremene dokazne forme u krivičnom postupku; 7. Kriminalistički (spoznajni) dokaz; 8. Radnje dokazivanja; 9. Otkrivanje i prikupljanje dokaza; 10. Kriminalističke verzije; 11. Vrste verzija i njihova polazišta; 12. Logička forma verzija. 		
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanje, vježbe, kolokviji, seminarski radovi i fokus grupe		

Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. H. Halilović, Krivično procesno pravo, Knjiga druga: uvod u teoriju dokaza i radnje dokazivanja, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Sarajevo, 2019. 2. V. Vodinelić, Kriminalistika, otkrivanje i dokazivanje – teoretski i praktični kriminalistički i dokazni problemi, I Tom, Predavanja na poslediplomskim studijama iz kriminalistike i dokazne teorije na Fakultetu za bezbednost i društvenu samozaštitu u 1983/84 i 84/85., Skoplje, 1985. 3. I. Deljković, Kriminalistička taktika, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Sarajevo, 2016. 4. B. Pavišić, D. Modly, P. Veić, P, Kriminalistika – knjiga prva, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2006.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave</p> <p>Izvještaj nastavnika o održanoj nastavi</p> <p>Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	(II ciklus)		Godina studija/ Semestar I godina /II semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6 ECTS		

Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija
Status predmeta:	Obavezni
Peduslovi za polaganje predmeta:	-
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema ih
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati
Ciljevi predmeta:	Studenti se upoznaju sa mjerom oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u zakonodavstvu Bosne i Hercegovine, metodama i načinima postupanja od strane nadležnih tijela i subjekata koji učestvuju u postupku za oduzimanje imovinske koristi. Od studenata se očekuje da se upoznaju sa značajem instituta oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, načinima normativnog uređenja postupka za oduzimanje takve koristi, obimom pribavljene imovinske koristi koja se stiče učinjenjem krivičnih djela, pa sve do postupanja tužioca u okviru postupka za oduzimanje imovinske koristi (sa posebnim osvrtom na finansijsku istragu), mjere osiguranja i privremenog oduzimanja imovinske koristi, postupanja suda u okviru redovnog, posebnog i postupka za samostalno oduzimanje i upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom.
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Po uspješnom završetku ovog predmeta studenti će: <ul style="list-style-type: none"> - razumijeti pravnu prirodu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - shvatiti značaj primjene ove mjere u efikasnom suprotstavljanju kriminalitetu - steći specifična znanja i vještine u vezi sa primjenom mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - moći kvalitetno analizirati odredne materijalnog, procesnog i izvršnog krivičnog zakonodavstva u primjeni ove mjere - razumjeti značaj provođenja finansijskih istraga u cilj identifikovanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom - biti osposobljeni za rad u okviru krivičnog pravosuđa, posebno u borbi protiv privrednog i organizovanog kriminala čiji je glavni motiv sticanje imovinske koristi od krivičnih djela
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pravna priroda i kriminalnopolitički značaj mjere oduzimanja imovinske koristi (uvodna izlaganja i istorijski razvoj, pozitivnopravno uređenje) 2. Problemi u otkrivanju i dokazivanju krivičnih djela kojima je ostvarena imovinska korist (organizovani kriminal, pranje novca) 3. Provođenje istrage za krivična djela kojima je pribavljena imovinska korist i finansijska istraga 4. Radnje dokazivanja i mjere osiguranja imovinske koristi 5. Postupak za oduzimanje imovinske koristi 6. Prošireno oduzimanje imovinske koristi 7. Izvršenje pravosnažnih sudskih odluka o oduzimanju imovinske koristi 8. Upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinskom koristi 9. Analiza Zakona o oduzimanju imovine koja je proistekla izvršenjem krivičnog djela RS 10. Analiza zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH 11. Oduzimanje imovinske koristi u praksi bosanskohercegovačkih sudova

	<p>12. Pregled relevantnih međunarodnih dokumenata o oduzimanju imovinske koristi</p> <p>13. Uporedni prikaz uređenja oduzimanja imovinske koristi (Hrvatska, Srbija, Njemačka, Norveška, Italija)</p> <p>14. Pregled prakse Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa oduzimanjem imovinske koristi</p> <p>15. Profesionalni izazovi u primjeni mjere oduzimanja imovinske koristi u budućnosti</p>
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, seminarski radovi, studije slučaja, konsultacije
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - predispitne aktivnosti 15 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. D. Pajić, <i>Krivičnoprocesni aspekti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom</i>, Mostar, 2020. 2. D. Pajić, Confiscation of assets acquired by criminal activity in the practice of the European Court of Human Rights, Radovi sa Treće međunarodne naučne konferencije „Pravni i ekonomski aspekti procesa integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju”, <i>Revija za pravo i ekonomiju</i>, godina 20, br. 1, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Mostar, 2019, str. 305-322. 3. D. Pajić, Finansijska istraga u Bosni i Hercegovini, <i>Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru</i>, godina II, br. 2, Mostar, 2018, str. 112-145. 4. D. Pajić, J. Đurišić, N. Nenadić, <i>Finansijske istrage kao sredstvo u borbi protiv organizovanog kriminala, korupcije i pranja novca – komparativna analiza Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije</i>, Podgorica, 2018. 5. D. Pajić, S. Hajdarović, Međunarodni standardi u oblasti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, <i>Revija za pravo i ekonomiju</i>, godina 17, br. 2, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Mostar, 2017, str. 61-85. 6. B. Petrović, D. Jovašević, A. Ferhatović, <i>Krivično pravo II – odabrana poglavlja</i>, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2016. 7. D. Datzler I ostali, <i>Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima – Priručnik za praktičare</i>, CPRC i Britanska ambasada, Sarajevo, 2016.

	8. E. Mujanović, D. Datzer, <i>Prošireno oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima</i> , CPRC i CEST FBiH, Sarajevo, 2017. 9. <i>Analiza sistema oduzimanja imovine pribavljene vršenjem krivičnih djela u Bosni i Hercegovini</i> , USAID-ov projekat pravosuđa u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2017. 10. A. Ferhatović, H. Boban, Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine, <i>Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu</i> , godina LX, 2017, str. 153-179. 11. Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH (Službene novine FBiH, br. 71/14)
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izvještaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Krizni menadžment		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar I / 2
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezan		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Cilj ovog nastavnog predmeta je pomoći studentima u razvijanju vještina prepoznavanja osnovne funkcije kriznog menadžmenta – planiranje. Kolegij ima za cilj da studentima predstavi koncept u kome je danas svaka kriza događaj „za sebe“, jedinstven i neponovljiv, nepredvidiv i neplaniran te se pokušava koncept kriznog menadžmenta prikazati kao dilema, koja glasi:“ da li je moguće planirati nepredvidivo?“.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Ishod učenja ovog modula je rješavanje nejasnoće i dvosmislenosti u samom konceptu krize i pokušajima razgraničenja od povezanih, Modul bi trebao razjasniti studentima koncept kriznog menadžmenta i njegovo razgraničenje od sličnih menadžerskih praksi kao što su upravljanje rizikom (risk management), upravljanje sigurnošću (security management), upravljanje katastrofama		

	(disaster management) i izvanrednim situacijama (emergency management).
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam i obilježja krize 2. Kriza i prateći sadržaji 3. Teorijski izvori kriznog menadžmenta 4. Modeli procesa kriznog menadžmenta 5. Koncepti kriznog planiranja 6. Krizni menadžment – percepcija, povjerenje i kredibilitet 7. Krizno komuniciranje 8. Specifičnosti kriznog odlučivanja 9. (De)Centralizacija kriznog odlučivanja 10. Odgovornost u kriznom upravljanju 11. Edukativna svojstva krize 12. Krizni menadžment – komparativna analiza nacionalnih koncepata
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, seminarski radovi, kolokviji, fokus grupe
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	-
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p style="text-align: center;">Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. E. Borodzicz, Risk, Crisis and Security Management, Portsmouth Business School, 2005 2. Ž. Kešetović, I. Toth, Problemi kriznog menadžmenta, Veleučilište Velika Gorica, 2012. 3. M. Boban, Z. Čosić, Krizni menadžment i upravljanje sigurnošću informacija, Dani kriznog upravljanja Velika gorica, 2010.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave</p> <p>Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi</p> <p>Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

**UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU
PRAVNI FAKULTET**

Naziv predmeta:	Dokazno pravo u krivičnom postupku		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar I godina/II semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Izborni		
Peduslovi za polaganje predmeta:			
Ograničenja pristupa predmetu:	Nama ih		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Cilj je predmeta stjecanje produbljenih znanja u području dokaznog krivičnog prava. Proširenim i produbljenim poznavanjem dokaznog prava u krivičnom postupku studenti će, osim pravnodogmatskih i legislativnih opštih i specifičnih znanja, steći i aplikativne sposobnosti u primjeni tih znanja i vještina u svakodnevnom radu. Studenti će se detaljnije upoznati sa otkrivanjem i analiziranjem krivičnih djela, vrstama dokaza, izvođenju dokaza, ocjeni dokaza, kao i savremenim tendencijama u dokaznom pravu. Dokazi predstavljaju jedno od najsloženijih pitanja krivičnog procesnog prava sa aspekta njihove ocjene i dokazne vrijednosti.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>Nakon što student položi ovaj ispit biće u mogućnosti da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sagleda značaj dokaznog procesnog prava kao najvažnijeg dijela krivičnog procesnog prava; - objasni vezu između pojedinih krivičnoprocesnih radnji, posebno između dokazivanja i radnji odlučivanja; - pravilno tumači i sagleda odnos između osnovnih pojmova iz dokaznog prava kao što su dokaz, izvor dokaza, dokazna sredstva, dokazivanje; - analizira konkretno činjenično stanje i razlikuje bitne ili odlučne činjenice od nebitnih činjenica radi pravilne primjene odredbi materijalnog i procesnog krivičnog prava; - pravilno definiše raspodjelu tereta dokazivanja te da se u svakom predmetu prilazi bez predrasuda i predubjeđenja dok se postupak ne završi pravosnažnom presudom - detaljnije analizira pitanja koja se odnose na otkrivanje i dokazivanje krivičnih djela. - objasni, analizira i kritički ocijeniti pravno uređenje dokaza i 		

	<p>dokaznog postupka;</p> <ul style="list-style-type: none"> - uporedi različite vrste i modele u dokaznom pravu; - primijeniti stečena znanja o dokaznom pravu na konkretan primjer; - kreira i argumentuje rješenje <i>de lege ferenda</i>.
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam dokaza u kriminalistici i krivičnoprocesnoj teoriji i praksi 2. Istorijski razvoj dokaznog prava i nauke o dokazivanju 3. Dokazna načela i dokazne teorije 4. Vrste činjenica u krivičnom postupku 5. Dokazi u savremenom krivičnom postupku, vrste dokaza 6. Radnje dokazivanja 7. Posebne istražne radnje kao dokazno sredstvo 8. Treret dokazivanja u krivičnom postupku 9. Izvođenje i ocjena dokaza u krivičnom postupku 10. Nezakoniti dokazi 11. Savremene tendencije u dokaznom pravu
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, seminarski radovi, praktični primjeri, kolokviji, konsultacije
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - predispitne aktivnosti 15 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. H. Sijerčić-Čolić, <i>Krivično procesno pravo, Knjiga I, Krivičnoprocesni subjekti i krivičnoprocesne radnje, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje</i>, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2019. 2. M. Damaška, <i>Dokazno pravo u kaznenom postupku – oris novih tendencija</i>, Pravni fakultet u Zagrebu, 2001. 3. M. Grubiša, <i>Činjenično stanje u krivičnom postupku</i>, Informator, Zagreb, 1980. 4. D. Pajić, L. Bubalo, <i>In dubio pro reo</i> principle in modern criminal procedure, SEE Law Journal, vol. 1., no. 6., 2019, str. 84-95. 5. D. Pajić, Načelo <i>in dubio pro reo</i> u bosanskohercegovačkom pravu i praksi, Revija za pravo i ekonomiju, godina 20, br. 2, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Mostar, 2019, str. 58-92. 6. D. Krapac, Nezakoniti dokazi u kaznenom postupku prema praksi Europskog suda za ljudska prava, <i>Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu</i>, vol. 60, br. 3, Zagreb, 2010.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata
---	---

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Transnacionalni kriminalitet		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus studija		Godina studija/ Semestar II/III
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema ih		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema ih		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati.		
Ciljevi predmeta:	<p>Da se studenti upoznaju sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osnovnim uzrocima, istorijom trendovima i oblicima transnacionalnog kriminaliteta - teorijskim osnovama i pravnom prirodom transnacionalnog kriminaliteta i transnacionalnog prava - sa međunarodnim, evropskim i nacionalnim prvnim okvirom u oblasti transnacionalnog kriminaliteta - sa metodama i tehnikama istraživanja transnacionalnih krivičnih djela 		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>Po uspješnom okončanju ovog predmeta studenti će biti sposobni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definišu uzroke i povode, oblike i trendove transnacionalnog kriminaliteta - definišu osnovne pravne pojmove, institute i akte koji regulišu transnacionalni kriminalitet na univerzalnom, regionalnom i nacionalnom nivou - da definišu načine ostvarivanja međunarodne saradnje između država i međunarodnih organizacija u suprostavljanju transnacionalnom kriminalitetu - da ovladaju osnovnim znanjima o toku i vođenju istraga krivičnih djela transnacionalne prirode. 		
Sadržaj predmeta:	1. Pojmovi i definicije transnacionalnog kriminaliteta i transnacionalnog		

(Okvirni sadržaj predmeta)	prava 2. Istorija, uzroci, vrste i trendovi transnacionalnog kriminaliteta 3. Međunarodno pravo o transnacionalnom kriminalitetu 4. Evropsko pravo o transnacionalnom kriminalitetu 5. Domaće pravo o o transnacionalnom kriminalitetu 6. Istraživanje i dokazivanje transnacionalnih krivičnih djela 7. Međunarodne institucije uključene u pitanja borbe protiv transnacionalnog kriminaliteta 8. Strateški pristupi u suzbijanju transnacionalnog kriminaliteta 9. Terorizam kao transnacionalni kriminalitet 10. Korupcija kao transnacionalni kriminalitet 11. Pranje novca i finansiranje terorizma kao transnacionalni kriminalitet 12. Krijumčarenje droga kao transnacionalni kriminalitet 13. Krijumčarenje migranata i trgovina ljudima kao transnacionalni kriminalitet 14. Krijumčarenje oružja kao transnacionalni organizovani kriminalitet 15. Krijumčarenje umjetničkih djela, i ostalih dobara kao transnacionalni organizovani kriminalitet
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, seminarski radovi, analiza slučaja i sudske prakse, individualne i grupne konsultacije, kolokviji
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit. <u>1. redovni studenti</u> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <u>2. vanredni studenti</u> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. A. Gutić, LJ. Mitrović, Transnacionalni organizovani kriminal kao savremeni oblik ugrožavanja međunarodnog preava i globalne bezbjednosti, Panevropski univerzitet "Apeiron" Banja Luka, 2017; 2. M. Smajić, Transnacionalni organizovani kriminal kao sigurnosna prijetnja u suvremenim uvjetima (sa posebnim osvrtom na BiH), Kriminalističke teme – časopis za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Sarajevo, 2014; 3. M. Bošković, Transnacionalni organizovani kriminalitet, Policijska akademija-Beograd, 2002; 4. Konvencija UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminaliteta, https://eurcenter.ba/wp-content/uploads/2020/04/Konvencija-UN-a-protiv-transnacionalnog-organizovanog-kriminala.pdf 5. Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije,

	http://www.apik.ba/zakoni-i-drugi-akti/medjunarodni-dokumenti-i-konvencije/konvencija-ujedinjenih-nacija-protiv-korupcije.pdf
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Ekološka kriminologija		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar I/ II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Izborni		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Opšti cilj ovog predmeta je da studentima pruži temeljna teorijska i praktična znanja za zaštitu životne sredine od ekološkog kriminaliteta i drugih štetnih pojava iz ugla ekološke ili zelene kriminologije. U tom smislu, specifični ciljevi predmeta uključuju: upoznavanje studenata sa teorijskim konceptima i razvojem ekološke kriminologije i protivpravnih ponašanja na štetu životne sredine, uzrocima, pojavnim oblicima, učiniocima i žrtvama ekološkog kriminaliteta; sistemom zaštite i očuvanja životne sredine s posebnim naglaskom na međunarodnopravne i nacionalne mehanizme; i u konačnici, sa savremenim strategijama kontrole i prevencije protivpravnih ponašanja na štetu životne sredine.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Nakon okončanja nastavnog procesa i savladavanja predviđenih nastavnih cjelina, studenti će biti osposobljeni za: <ul style="list-style-type: none"> - prezentovanje i diskutovanje teorijskih osnova i razvoja ekološke kriminologije i ekološkog kriminaliteta; - identifikovanje i objašnjavanje kriminogenih faktora ekološkog kriminaliteta; njegovih pojava, oblika, učinilaca i žrtava; - opisivanje i objašnjenje pravnih i institucionalnih okvira zaštite i očuvanja životne sredine od ekološkog kriminaliteta; - integraciju stečenih znanja za kritičku analizu djelotvornosti strategija kontrole i prevencije ekološkog kriminaliteta; 		

Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definisane pojma, predmeta i ciljeva ekološke kriminologije; 2. Razvojni put ekološke kriminologije; 3. Definisane protivpravnih i drugih štetnih ponašanja po životnu sredinu; 4. Etiološka dimenzija ekološkog kriminaliteta; 5. Fenomenološka dimenzija ekološkog kriminaliteta; 6. Viktimološka dimenzija ekološkog kriminaliteta; 7. Međunarodnopravni aspekti zaštite i očuvanja životne sredine; 8. Pravni i institucionalni okvir zaštite i očuvanja životne sredine u BiH; 9. Kontrola i prevencija protivpravnih ponašanja na štetu životne sredine.
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, samostalni i grupni radovi, kolokviji, konsultacije
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p style="text-align: center;">Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. V. Joldžić, <i>Ekološki kriminalitet u pravu i stvarnosti</i>. Beograd: Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, 1995; 2. M. J. Lynch, P. Stretesky, <i>Exploring green criminology: Toward a green criminological revolution</i>. Farnham: Ashgate Publishing, 2014; 3. B. Petrović, G. Meško, <i>Eko kriminal i eko kriminologija - osnovna razmatranja</i>. Sarajevo: Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2013; 4. G. Meško, D. Dimitrijević, C. B. Fields, <i>Understanding and Managing Threats to the Environment in South Eastern Europe</i>. Dodrecht: Springer, 2011; 5. R. White, D. Heckenberg, <i>Green Criminology: An Introduction to the Study of Environmental Harm</i>. London: Routledge, 2014.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET		
Naziv predmeta:	Prikriveni istražitelj u uporednom	Šifra predmeta:

	pravu		
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar I/II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Izborni		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati.		
Ciljevi predmeta:	Cilj predmeta Prikriveni istražitelj u uporednom pravu jeste da se studenti na temelju prethodno stečenih znanja iz krivičnog procesnog prava i kriminalistike ali i drugih srodnih disciplina uvedu u produbljenije izučavanje posebnih istražnih radnji i specifično prikrivenog istražitelja kao nezaobilaznih instrumenata savremenog odgovora krivičnog pravosuđa na kriminalitet. Težište izučavanja jeste na uporednopravnim aspektima korištenja prikrivenih istražitelja sa fokusom na rješenja u zemljama civilne i običajne pravne tradicije.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Znanja: Stečena znanja jesu preduvjet za razumijevanje i praćenje tokova krivične istrage u dijelu koji se odnosi na primjenu posebnih istražnih radnji i korištenje prikrivenih istražitelja. Vještine i kompetencije: Studenti se osposobljavaju za samostalnu analizu tehnika i praksi provođenja posebnih istražnih radnji, specifično korištenja prikrivenih istražitelja.		
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Posebne istražne radnje i njihov značaj u borbi protiv kriminaliteta; 2. Prikriveni istražitelj kao posebna istražna radnja u sistemu krivičnog pravosuđa BiH; 3. Metode i tehnike u radu prikrivenog istražitelja; 4. Stručna osposobljenost i lične karakteristike; 5. Zabrana ulaska u kažnjivu zonu; 6. Prikriveni istražitelj u njemačkom pravu; 7. Prikriveni istražitelj u italijanskom pravu; 8. Prikrivni istražitelj u francuskom pravu; 9. Prikriveni istražitelj u zemljama common law-a; 10. Prikriveni istražitelj u okvirima međunarodne policijske saradnje. 		

Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanje, vježbe, seminarski radovi, kolokviji i fokus grupe
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. H. Halilović, Prikriveni istražitelj: Pravno kriminalistički pristup, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo, 2005. 2. N. Halilagić, Posebne istražne radnje kao odgovor na organizovani kriminalitet, Službeni list BiH, Sarajevo, 2013. 3. E. Mujanović, Međunarodna policijska saradnja, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Sarajevo, 2015.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave</p> <p>Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi</p> <p>Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Međunarodno krivično pravo		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar II godina/III semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		

Status predmeta:	Redovni
Peduslovi za polaganje predmeta:	-
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vjezbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati
Ciljevi predmeta:	Studenti će se detaljnije upoznati s temeljnim pojmovima međunarodnog krivičnog materijalnog i procesnog prava. Upoznavanje sa najvažnijim međunarodnim krivičnim djelima Omogućavanje cjelovitog razmatranja najvažnijih tema međunarodnog i transnacionalnog prava. Upoznavanje s načelima rada i postupcima najvažnijih međunarodnih sudova Upoznavanje sa oblicima međunarodne pomoći u krivičnim stvarima i policijske saradnje na međunarodnom nivou.
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Po uspješnom završetku ovog predmeta studenti će: <ul style="list-style-type: none"> - steći specifična znanja u vezi sa međunarodnim krivičnim djelima - moći analizirati rad i postupke pred međunarodnim sudovima - biti u stanju da evaluiraju moguća rješenja za poboljšanje međunarodne saradnje nadležnih organa u suzbijanju organiziranog kriminaliteta - razumjeti međunarodne dokumente o transnacionalnom i organiziranom kriminalitetu - moći primijeniti i razumjeti principe međunarodnog kaznenog prava - poznavati oblike međunarodne kaznenopravne suradnje - biti osposobljeni za rad u okviru krivičnog pravosuđa, posebno u istraživanju i procesuiranju međunarodnih krivičnih djela
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam i osnovne karakteristike međunarodnog krivičnog prava 2. Istorijski razvoj međunarodnog krivičnog prava 3. Izvori međunarodnog krivičnog prava 4. Temeljna načela međunarodnog krivičnog prava 5. Pravila prostornog i vremenskog važenja međunarodnog krivičnog prava 6. Međunarodno krivično djelo (pojam i elementi, klasifikacija, objekt i subjekt međunarodnog krivičnog djela, radnja, posljedica) 7. Osnovi isključenja postojanja međunarodnog krivičnog djela 8. Stadijumi učinjenja međunarodnog krivičnog djela 9. Oblici saučesništva u učinjenju međunarodnog krivičnog djela 10. Krivične sankcije u međunarodnom krivičnom pravu 11. Međunarodno krivično pravosuđe 12. Osvrt na rad i završetak rada Tribunala za bivšu Jugoslaviju 13. Međunarodni policijski organi, međunarodna krivičnopravna pomoć i saradnja 14. Međunarodna krivična djela prema Rimskom statutu 15. Međunarodna krivična djela prema krivičnom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine
Nastavne metode: (Oblici provođenja)	Predavanja, vježbe, seminarski radovi, kolokviji, praktični primjeri, konsultacije

nastave/metode učenja)	
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - predispitne aktivnosti 15 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. B. Petrović, D. Jovašević, <i>Međunarodno krivično pravo</i>, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2010. 2. Z. Tomić, <i>Nirnberška presuda</i>, Editio Memoria Iuris., Sarajevo, 2001. 3. Josipović, Krapac, Novoselec, <i>Stalni međunarodni kazneni sud</i>, Narodne novine, Zagreb, 2001.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave</p> <p>Izvještaj nastavnika o održanoj nastavi</p> <p>Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Međunarodna pravna pomoć		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Diplomski		Godina studija/ Semestar II/III
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezni		
Peduslovi za polaganje predmeta:			
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema ih		
Obrazloženje bodovne	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati		

vrijednosti:	Individualni i ostali rad studenata 75 sati
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje osnovnih znanja o institutima i rješenjima Međunarodne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini koja su predviđena u međunarodnim i unutarnjim izvorima ove grane prava - sticanje potrebnih znanja i vještine koje se odnose na procesnoppravnu dimenziju inostrano obilježenih situacija - upoznavanje sa pojedinim karakterističnim rješenjima u usporednom pravu, posebno sa rješenjima međunarodnog prava i njihovu kritičku analizu - razvijanje samostalnosti i kritičkog razmišljanja
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>Po uspješnom završetku ovog predmeta studenti će moći/biti sposobni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za uspješno vođenje postupka u predmetima koji imaju internacionalna obilježja - da predvide, uoče i razriješe dodatne proceduralne pravne probleme koji su posljedica prisutnosti inostranih obilježja slučaja - da imaju jasnu predstavu o eventualnim ograničenjima i restrikcijama koje domaće pravo propisuje u oblasti međunarodne pravne pomoći - da uvide važnost usporednog prava, posebno međunarodnog prava - da se, zahvaljujući sticanju stabilne osnove, dalje profesionalno obrazuju i usavršavaju
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opće karakteristike Međunarodne pravne pomoći (pojam, predmet i naziva, značaj) 2. Izvori Međunarodne privatne pomoći (unutarnji i vanjski) 3. Međunarodna pravna pomoć u građanskim predmetima (pojam, pretpostavke za pružanje međunarodne pravne pomoći, način komuniciranja domaćih i stranih organa) 4. Zamolnica za pružanje međunarodne pravne pomoći (dostavljanje akata osobama u inostranstvo, izvođenje procesnih radnji, razlozi za odbijanje zamolnice) 5. Međunarodno privatno i procesno pravo (mjerodavno pravo) 6. Međunarodno privatno i procesno pravo (nadležnost i postupak) 7. Međunarodna pravna pomoć u krivičnim predmetima (pojam, istorijski razvoj, značaj, načela) 8. Opći oblici pružanja međunarodne krivičnopravne pomoći 9. Posebni oblici pružanja međunarodne krivičnopravne pomoći 10. Izručenje osumnjičenih, optuženih i osuđenih osoba 11. Izručenje iz druge države u BiH; Postupak izručenja iz BiH u drugu državu, mogućost izručenja domaćih državljana 12. Europski nalog za hapšenje 13. Priznanje i izvršenje strane sudske presude 14. Ustupanje krivičnog progona drugoj državi 15. Uloga Interpola u pružanju međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	predavanja, vježbe, seminarski radovi i referati, individualne i grupne konsultacije, kolokviji
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <p>- prvi kolokvij: 40 bodova</p>

polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<ul style="list-style-type: none"> - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. N. Mitrović, Modul : međunarodna pravna pomoć u građanskim i krivičnim stvarima, Sarajevo, 2007. 2. H. Sijerčić-Čolić, Krivično procesno pravo, Knjiga II, Sarajevo, 2019. 3. E. Muminović, Procesno međunarodno privatno pravo, Sarajevo, 2007 4. N. Sladoje i drugi, Međunarodna pravna pomoć, Sarajevo, 2006 5. N. Sladoje i drugi, Međunarodna pravna pomoć, Knjiga II, Sarajevo, 2007. 6. N. Sladoje, Međunarodna kaznenopravna pomoć, doktorski rad, neobjavljeno, Mostar, 2019.
Način praćenja kvalitete i uspjehnosti izvedbe predmeta:	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izvještaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Poslovni i finansijski kriminalitet		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus studija		Godina studija/ Semestar II/III
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično: 3	Sati vježbi sedmično: 2	Ukupan broj sati sedmično: 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezni		
Peduslovi za polaganje predmeta:			
Ograničenja pristupa predmetu:			
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		

Ciljevi predmeta:	<p>Cilj predmeta je da se analizom poslovnog i finansijskog sistema formatira normativni okvir, te shodno tome i obuhvat i način reguliranja privrednih krivičnih djela u najširem smislu. Odnos načina reguliranja relevantnih oblasti i sadržine/opisa krivičnih djela kroz dispoziciju i sankciju.</p> <p>Razlikovanje na poslovni i finansijski kriminalitet je uvjetnog karaktera, te pod poslovnim spadaju većina krivičnih djela koji se tiču svih segmenata poslovanja, statusnih, finansijskih, tržišnih, a koji poput stečajnih krivičnih djela, referiraju na sve sastavnice imovine, a finansijska isključivo prema novcu, od pranja novca, preko porezne utaju, krivotvorenja vrijednosnih papira, krivotvorenja novca, carinskih prevara.</p> <p>Krivična djela izvan krivičnog zakona, poput kaznenih odredbi Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o investicionim fondovima, ili Zakona o deviznom poslovanju.</p> <p>Razumijevanje međunarodnog konteksta – SSP</p>
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>Razvijanje sklonosti cjeloživotnom učenju i vještina učenja te generičkih vještina potrebnih za zapošljavanje i napredovanje;</p> <p>Sposobnost primjene znanja i vještine u novim situacijama, u širem kontekstu, u oblastima povezanim sa oblašću studija;</p> <p>Sposobnost jasnog i efikasnog prezentiranja zaključaka i rezultata vlastitog istraživanja;</p> <p>Temeljno poznavanje i tumačenje pravnih normi i pravila struke te sposobnosti identifikovanja posebnog zakona primjenjivog na konkretnu situaciju.</p> <p>Po uspješnom završetku ovog predmeta studenti će biti sposobni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumiju pojam poslovnog ambijenta, imovine i imovinske mase, - spoznaju ulogu i značaj fiskalnog i monetarnog sistema, - steknu osnovna saznanja o finansijskom poslovanju i vođenju poslovnih knjiga, kao i o reviziji i vrijednosnim papirima, - razumiju pojam poslovnog i finansijskog kriminaliteta i sive ekonomije kao globalnog društveno-ekonomskog problema, - uvide značaj reguliranja privrednih krivičnih djela.
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poslovni ambijent 2. Monetarni sistem 3. Fiskalni sistem 4. Normiranje relevantnih oblasti 5. Međunarodni kontekst 6. Imovina i imovinska masa 7. Finansijsko poslovanje i vođenje poslovnih knjiga 8. Revizija 9. Unutrašnji platni promet 10. Vrijednosni papiri 11. Siva ekonomija kao globalni društveno-ekonomski fenomen 12. Poslovni kriminalitet 13. Finansijski kriminalitet 14. Ostala krivična djela 15. Krivična odgovornost pravnih osoba
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	<p>Interaktivna predavanja, vježbe, analiza slučajeva (case study), seminarski radovi, kolokviji</p>
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
	Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.

Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<u>1. redovni studenti</u> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <u>2. vanredni studenti</u> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Z. Tomić, Krivično pravo II, PF, Sarajevo, 2007. 2. E. Rizvanović, A. Nanić, Poslovno statusno pravo, Službeni list, Sarajevo, 2018. 3. E. Rizvanović, Finansije i finansijsko pravo, Mostar, 2020.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izvještaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Pravni mehanizmi zaštite od nasilja u porodici		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus studija		Godina studija/ Semestar II godina, 3. semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezni		
Peduslovi za polaganje predmeta:			
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema ograničenja		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		

<p>Ciljevi predmeta:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Usvajanje znanja iz ove discipline i ovladavanje vještinama u cilju razumijevanja pojmovnog određenja, definicija, savremenih teorijskih pristupa problemu nasilju u porodici, njegovih pojava oblika, uzroka i posljedica; - Upoznavanje studenata sa međunarodnim i domaćim pravnim okvirom zaštite od nasilja u porodici, te institucionalnim mehanizmima zaštite; - Analiziranje sudske prakse radi evaluacije zakonskih propisa i osposobljavanje za postupanje u praksi u skladu sa zahtjevima postavljenim u nacionalnim zakonima ali i u skladu sa zahtjevima iz međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima, posebno o pravima djece. - Sticanje specijalističkog znanja iz oblasti zaštite od nasilja u porodici.
<p>Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))</p>	<p>Od studenata se očekuje da nakon uspješno apsolviranog ovog predmeta razviju:</p> <p>a) opće kompetencije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da steknu opšta i posebna teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći demonstrirati u užoj oblasti studija, a koje su potrebne za prikupljanje i interpretaciju relevantnih podataka - da budu sposobni primijeniti stečena znanja na formulisanje stavova, zaključaka i donošenje odluka te za njihovo argumentovanje i prezentiranje - da razviju generičke vještine potrebne za zapošljavanje i napredovanje <p>b) specifične kompetencije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da steknu potrebna znanja o kompleksnoj problematici nasilja u porodici i pozitivnopravnim rješenjima u ovoj oblasti, da se osposobe za pravilno korištenje izvora prava, da se osposobe identifikovati probleme i pronaći rješenje u postupku primjene relevantnih propisa - da stečena znanja, kombinovana sa onim dobijenim izučavanjem ostalih predmeta, uspješno primjenjuju radeći u pravosudnim organima, centrima za socijalni rad, nevladinim organizacijama i drugim organima, odnosno ustanovama u čijoj nadležnosti su pitanja iz ove oblasti
<p>Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod: predavljanje silabusa i načina rada; pojmovno određenje porodice, braka, vanbračne zajednice, roditeljskog staranja. 2. Pojmovno određenje, definicije i savremeni teorijski pristupi nasilju u porodici; oblici nasilja u porodici; subjekti prava na zaštitu. 3. Međunarodni pravni okvir zaštite od nasilja u porodici (Konvencija UN o pravima djeteta, Međunarodna konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena, Konvencija Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, Konvencija Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja) 4. Bosanskohercegovački pravni okvir zaštite od nasilja u porodici 5. Porodičnopravna zaštita od nasilja u porodici: oduzimanje roditelju prava da živi sa djetetom, oduzimanje roditeljskog staranja, ograničenje i zabrana ličnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta i roditelja sa kojim dijete ne živi. 6. Porodičnopravna zaštita od partnerskog nasilja: poništenje prinudnog i

	<p>maloljetničkog braka, razvod braka.</p> <p>7. Prekršajnoppravna zaštita (I dio): Vrste i svrha zaštitnih mjera. Ostali oblici zaštite.</p> <p>8. Prekršajnoppravna zaštita (II dio): Postupak za izricanje zaštitnih mjera. Provođenje zaštitnih mjera.</p> <p>9. Krivičnoppravna zaštita: (I dio): krivična djela Nasilje u porodici, Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika, Vanbračna zajednica s mlađim maloljetnikom, Oduzimanje djeteta ili maloljetnika, Napuštanje djeteta, povreda porodičnih obaveza, Izbjegavanje izdržavanja, Sprječavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu maloljetnika.</p> <p>10. Krivičnoppravna zaštita: (II dio): Analiza sudskih presuda (spisa) u predmetima koji se odnose na krivična djela nasilja u porodici. Uvod u „savremene“ oblike iskorištavanja i zlostavljanja djece (cyber zlostavljanje, <i>grooming</i>, <i>bulling</i>).</p> <p>11. Uloga i postupanje centara za socijalni rad u slučajevima nasilja u porodici</p> <p>12. Uloga i postupanje policijskih organa u slučajevima nasilja u porodici</p> <p>13. Uloga i značaj sigurnih kuća u zaštiti žrtava nasilja u porodici</p> <p>14. Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici</p> <p>15. Posjeta Centru za socijalni rad Mostar u svrhu upoznavanja sa praktičnim iskustvima i postupanjem u slučajevima nasilja u porodici, identifikovanja eventualnih problema te potrebe i načina njihovog otklanjanja</p>
Nastavne metode: (Oblici nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe: teoretske i praktične (rješavanje zadataka u timovima), SeminarSKI radovi, eseji, individualne i grupne konsultacije, posjeta relevantnim ustanovama/organima, kolokviji
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Nema dodatnih obaveza.
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. S. Bubić, N. Traljić, <i>Bračno pravo</i>, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2007. 2. S. Bubić, N. Traljić, <i>Roditeljsko i starateljsko pravo</i>, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2007. 3. Z. Hrnčić, F. Bećirović, <i>Postupanje u slučajevima nasilja u</i>

	<p><i>porodici – multisektorski odgovor</i>, Gender centar Federacije BiH. Sarajevo, 2018;</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. I. Radić, A. Radina, <i>Zaštita od nasilja u obitelji: obiteljskopравни, prekršajnopравни i kaznenopравни aspekt</i>, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, Vol. 51 No. 3, 2014. 5. B. Miković, <i>Pravo djeteta na zaštitu od nasilja u porodici - porodičnopравни aspekti</i>, Zbornik radova Dani porodičnog prava „Porodično pravo – od nacionalnog do evropskog“, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Mostar, 2013. 6. S. Vejzović, <i>Krivično djelo Nasilje u porodici (de lege lata i de lege ferenda)</i>, Zbornik radova Dani porodičnog prava „Porodično pravo – od nacionalnog do evropskog“, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Mostar, 2013. 7. S., Hajdarović, <i>Krivičnopравни zaštita prava djeteta na izdržavanje u Federaciji Bosne i Hercegovine</i>, Zbornik radova sa Trećeg međunarodnog naučnog skupa „Dani porodičnog prava“, Godina III, broj 3. Mostar, 2015. 8. B. Krešić, <i>Nasilje u porodici - stavovi Evropskog suda za ljudska prava</i>, Zbornik radova Dani porodičnog prava „Porodično pravo – od nacionalnog do evropskog“, Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Mostar, 2013. 9. N. Galić, <i>Pravni standardi za borbu protiv nasilja u porodici</i>, Sprječavanje i suzbijanje nasilja u porodici u Republici Srpskoj – Priručnik za postupanje subjekata zaštite, Vlada Republike Srpske Gender Centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova, 1. Izdanje 10. Z. Tomić, <i>Krivično pravo II</i>, Pravni fakultet univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2008. 11. M. Babić, I. Marković, <i>Krivično pravo Posebni dio</i>, Pravni fakultet Univerziteta u Banja Luci, Banja Luka, 2018. godine 12. Porodični zakon FBiH, Službene novine FBiH 35/05,31/14; Porodični zakon Republike Srpske, Službeni glasnik RS, 54/02, 41/08 i 63 13. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici FBiH, Službene novine FBiH 20/2013 14. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici RS, Službeni glasnik Republike Srpske br. 102/12, 108/13, 82/15 i 84/19. 15. Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ br. 32/10) 16. Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine – KZ FBiH, Službene novine Federacije BiH, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17 17. Krivični zakonik Republike Srpske – KZ RS, Službeni glasnik Republike Srpske” br. 49/03,108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12, 67/13 i 64/17, odnosno Krivični zakonik Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, broj 64/17 od 13. jula 2017. godine 18. Konvencija Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija) 19. Konvencija Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja (Lanzarote konvencija)
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:</p>	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

**UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU
PRAVNI FAKULTET**

Naziv predmeta:	Međunarodna policijska saradnja		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar 2/3
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Izborni		
Peduslovi za polaganje predmeta:			
Ograničenja pristupa predmetu:			
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Upoznavanje studenata sa ulogom i značajem instituta policijske saradnje u sveukupnim nastojanjima na suzbijanju krivičnih djela sa međunarodnim elementom, putem sistematskog izlaganja historijskih, pravnih i kriminalističkih sadržaja koji je oblikuju. Polaznici će steći nova i proširiti postojeća znanja o tome kako djeluju mehanizmi saradnje između nacionalnih policijskih tijela, međunarodnih i nadnacionalnih organizacija za policijsku saradnju, ne samo kroz prizmu normativnih okvira nego i kriminalističkih procedura neposrednog postupanja. Pojam, vrste i sadržaji međunarodne policijske saradnje će se izučavati kroz analizu odnosa sa srodnim disciplinama međunarodnog, ustavnog i posebnog upravnog (policijskog) prava, te kriminalistike, uz sveobuhvatan prikaz pravnih okvira i institucionalnih mehanizama putem kojih se policijska saradnja odvija na univerzalnom (Interpol), regionalnom (Europol, <i>Schengenski</i> ugovori, Selec) i bilateralnom nivou.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Poznavanje ključnih sadržaja tradicionalnih (razmjena informacija, potražna djelatnost, zajednička edukacija) i savremenih instituta međunarodne policijske saradnje (prekogranični nadzor i potjere, zajednički istražni timovi, posebne istražne tehnike, zaštita svjedoka i žrtava). Poznavanje kriminalističkih sadržaja i procedura primjene pojedinih modaliteta policijske saradnje, prilikom otkrivanja i dokazivanja pojedinih kategorija krivičnih djela (organizirani kriminal, narko kriminal, terorizam,		

	pranje novca, kompjuterski kriminal i dr.).
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<p>I. Pojam i oblici međunarodne policijske saradnje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam 2. Pravni izvori i načela 3. Historijski razvoj 4. Pregled najznačajnijih instituta <p>II. Institucionalna međunarodna policijska suradnja</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Međunarodna organizacija kriminalističke policije (INTERPOL) 2. Regionalni institucionalni oblici (EUROPOL; SECI) <p>III. Bilateralna policijska suradnja</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pravna priroda policijske saradnje 2. Vrste ugovora <p>III. Sadržaj međunarodne policijske saradnje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razmjena podataka 2. Međunarodne potrage 3. Prekogranični nadzor 4. Prekogranična potjera 5. Kontrolisana isporuka 6. Policijski službenici za vezu 7. Zajednički istražni timovi 8. Prikrivena istraživanja 9. Zaštita žrtve i svjedoka 10. Zajednička edukacija i obuka
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, kolokviji, seminarski radovi, konsultacije
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. E. Mujanović, Međunarodna policijska saradnja. Sarajevo: Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, 2015; 2. Đ. V. Degan, B. Pavišić, V. Beširević, Međunarodno i transacionalno krivično pravo. Beograd: Pravni fakultet Univerziteta Union i Službeni glasnik, 2011; 3. E. Mujanović, D. Datzer, I. Deljić, Nastanak i razvoj evropske policijske saradnje. Kriminalističke teme, (1-2), 75-105, 2020;

	<p>4. B. Petrović, E. Mujanović, I. Deljković, Pravni karakter policijske suradnje na području EU: Novi trendovi regionalizacije. <i>Godišnjak Pravnog fakulteta</i>, LIV, 271-299, 2011;</p> <p>5. E. Mujanović, S. Rizvo, Uloga Interpola u provođenju postupaka izručenja za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava. <i>Kriminalističke teme</i>, X. (3-4), 135-154, 2010;</p> <p>6. F. Lemieux, <i>International Police Cooperation, Emerging Issues, Theory and Practice</i>, Devon: Willan Publishing, 2010.</p>
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Privatna sigurnost		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar II / 3
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Redovan		
Peduslovi za polaganje predmeta:	-		
Ograničenja pristupa predmetu:	-		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Modul bi trebao omogućiti studentima sveobuhvatni pregled na privatnu sigurnost koja je nastala kao rezultat brojnih ideja, koncepata, istorijskih uslova, društvenih situacija, ličnih doprinosa brojnih individua i postalo temeljni i obavezni sastavni dio poslovanja, industrije i uopšte, organizacije društva. Student će dobiti posebna znanja o tome kako je privatna sigurnost nastala i kako se razvijala. Ova spoznaja o faktima privatne sigurnosti nisu samo tematski interesantna, već i prilično korisna za razumevanja naglog razvoja ovog sektora sigurnosti i njegove budućnosti		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Znanje: Stečena znanja predstavljaju neophodan uslov za upoznavanje kriterija i mehanizama za funkcionisanje sistema privatne sigurnosti. Vještine i kompetencije: Studenti se osposobljavaju za samostalnu analizu tržišta i mogućnost primjene različitih koncepata privatne sigurnosti.		

<p>Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Historija privatne sigurnosti 2. Private policing – određenje 3. Privatna sigurnost u svijetu 4. Privatna sigurnost u EU 5. Privatna sigurnost na Zapadnom Balkanu 6. Privatna sigurnost u BiH 7. Koncept privatnog istražitelja 8. Privatizacija penitencijarnog sistema 9. Privatne militarne kompanije 10. Sociologija privatizacije sigurnosti
<p>Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)</p>	<p>Predavanja, vježbe, konsultacije, seminarski radovi, konsultacije i fokus grupe</p>
<p>Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):</p>	<p>-</p>
<p>Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)</p>	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
<p>Popis osnovne literature i Internet web referenci:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. C. Neimeth, Private Security: An Introduction to Principles and Practice, CRC Press, 2018; 2. R. Abrahamsen, A. Leander, Routledge Handbook of Private Security Studies, Routledge, 2015; 3. C. Neimeth, Private Security and Investigative Process, CRC Press, 2020; 4. Smith, C., Schmalleger, Siegel, L., Private Security Today, Pearson, 2016; 5. H. Torroja, Public International Law and Human Rights Violations by Private Military and Security Companies, Springer International Publishing, 2017; 6. O. Sweed, T. Crosbie, The Sociology of Privatized Security, Springer, 2019; 7. E. Muratbegović, D. Davidovic, Istorijat privatne bezbjednosti, Centar za prevenciju kriminaliteta, Beograd, 2006.
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:</p>	<p>Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata</p>

**UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU
PRAVNI FAKULTET**

Naziv predmeta:	Polijsko pravo i kriminalistika		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus studija		Godina studija/ Semestar III semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Izborni		
Peduslovi za polaganje predmeta:	Nema ih		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema ih		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati		
Ciljevi predmeta:	Cilj ovoga predmeta je da studenti steknu sposobnosti da u cijelosti razumiju složenu paradigmu organizacije i rada policije.		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>Studenti će, nakon polaganja ovog predmeta moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumjeti organizaciju policije. - Razlikovati modele organizacije u policiji BiH. - Znati obrazložiti policijska ovlaštenja. - Znati obrazložiti poslove iz oblasti upravnog prava unutarnjih poslova. - Znati obrazložiti ostale poslove vezane za policijsko pravo. - Razumijeti međunarodni pravni okvir djelovanja policije. - Razumijeti upotrebu smrtonosne sile u radu policije. - Ovladati konceptom rada policije u zajednici. 		
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija i nadležnost policijskih agencija u BiH (Ministarstvo sigurnosti i policijske agencije na državnom nivou); - Upravno pravo unutarnjih poslova i drugi poslovi koje obavljaju tijela unutarnjih poslova (Građanska stanja i državljanstvo, Državna granica i stranci, Drugi poslovi); - Pregled policijskih ovlasti (Osnovni principi, Međunarodni standardi ljudskih prava i postupanje policije, Policijske ovlasti, Praksa ESLJP i Vrhovnog suda SAD); - Rad policije u zajednici. 		

Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, vježbe, individualne i grupne konsultacije, kolokviji, seminarski radovi
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Nema ih
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. M. Lučić – Čatić, Policija i društvo. Sarajevo: Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, 2020. 2. Zakoni o policijskim službenicima
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izvještaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Medicinsko pravo		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar II godina, III semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Izborni		

Peduslovi za polaganje predmeta:	-
Ograničenja pristupa predmetu:	-
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati. Individualni i ostali rad studenata 75 sati.
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje studenta s pojmovima i institutima medicinskog prava i značajem ove pravne discipline u savremenom društvu - upoznavanje studenata s pravima ljudi u ostvarenju zdravstvene zaštite i pravima pacijenata te mogućim zloupotrebama njihovih prava čija je posljedica kriminalitet - poučavanje studenata vještini rješavanja praktičnih pitanja i problema vezanih za ostvarenje i zaštitu prava pacijenata korištenjem stečenih teorijskih znanja.
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>a) opće kompetencije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proširenje i produbljivanje znanja i pokazivanje razumijevanja stečenog tokom obrazovanja na I ciklusu, na bazi kojeg će moći razvijati ili primjenjivati ideje u u užoj oblasti studija; - stjecanje sposobnosti korištenja različitih metoda tumačenja pravnih propisa, uz razvijeno kritičko i samokritičko mišljenje i usvajanje objektivnog stava; - osposobljavanje za primjenu stečenih znanja na formulisanje stavova, zaključaka i odluka i njihovo argumentovanje i prezentiranje; - razvoj vještine učenja potrebne za cjeloživotno učenje; - osposobljavanje za primjenu znanja i vještine u novim situacijama, u širem kontekstu, u oblastima povezanim sa oblašću studija <p>b) specifične kompetencije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posjedovanje i primjena osnovnih znanja o medicinskom pravu i njegovoj ulozi i značaju u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine. - sposobnost korištenja domaćih i međunarodnih izvora medicinskog prava - vještina definiranja pojedinih prava pacijenata i poučavanje o načinu njihove zaštite u Bosni i Hercegovini.
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam, značaj i izvori medicinskog prava; 2. Prava pacijenta u pravu BiH i međunarodnim konvencijama i deklaracijama 3. Odnos ljekara i pacijenta; Pristanak pacijenta na medicinski tretman; 4. Ljekarska greška; 5. Građanskopravna odgovornost ljekara (zdravstvenih radnika) 6. Krivičnopravna odgovornosti ljekara (zdravstvenih radnika) 7. I. kolokvij 8. Profesionalna tajna zdravstvenih radnika; Medicinska dokumentacija i njen pravni značaj 9. Pravno-medicinska pitanja u vezi s početkom ljudskog života (kloniranje, medicinski pomognuta oplodnja, pobačaj) 10. Pravno-medicinska pitanja u vezi s krajem ljudskog života (samoubistvo, eutanazija, pomoć u samoubistvu) 11. Transplantacija organa i tkiva u terapijske svrhe; ilegalna trgovina ljudskim organima i tkivima 12. Prikupljanje i transfuzija ljudske krvi; 13. Klinička istraživanja na ljudima

	14. Medicinsko vještačenje (obdukcija, DNK analiza) 15. II. Kolokvij
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, rješavanje zadataka u timovima, analiza sudske prakse iz oblasti ostvarenja i zaštite prava pacijenata, seminarski radovi, eseji, konsultacije, kolokviji
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	-
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij: 45 bodova - prisustvo na nastavi 10 bodova - seminarski rad 5 bodova <p><u>2. vanredni studenti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. M. Bevanda, M. Čolaković, Medicinsko pravo, Mostar, 2019. 2. Zakonski tekstovi: svake akademske godine određuju se relevantni propisi za pripremanje ispita.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET			
Naziv predmeta:	Uporedni krivičnopravni sistemi		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus		Godina studija/ Semestar II godina/III semestar
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično 3	Sati vježbi sedmično 2	Ukupan broj sati sedmično 5
Bodovna vrijednost ECTS-a:	6 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:			

	Izborni
Peduslovi za polaganje predmeta:	
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Nastava: predavanja 45 sati i vježbe 30 sati, ukupno 75 sati Individualni i ostali rad studenata 75 sati
Ciljevi predmeta:	Cilj je ovog predmeta usvajanje opštih znanja o uporednom krivičnom pravu kao pravnoj disciplini, o osnovama i posebnostima krivičnog postupka i krivičnog materijalnog prava u drugim zemljama, osobito zemljama kontinentalnog pravnog kruga, kroz proučavanje modela krivičnog zakonodavstva, krivičnih djela, postupka i sankcija. Studenti produbljuju poznavanje krivičnoprocesne regulative zasnovane na suprostavljenim tendencijama za funkcionalnošću krivičnog postupka te zaštite prava građana u historijskom i komparativnonopravnom aspektu. U uslovima globalizacije i međunarodne integracije za studente su od značaja i posebna znanja pod kojima se na području Europske unije sve snažnije pristupa harmonizaciji nacionalnih krivičnih postupaka i tješnjoj suradnji zemalja članica u progonu učinilaca krivičnih djela. Iz tih razloga studenti će izučavati komparativna krivičnoprocesna rješenja u zemljama regiona i tradicionalnim sistemima krivičnog postupka.
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	Nakon položenog predmeta, studenti bi trebali moći: <ul style="list-style-type: none"> - proširiti spoznaje o pojmu krivičnog pravosuđa te akuzatorskom i mješovitom tipu krivičnog postupka - objasniti, analizirati i kritički ocijeniti krivično pravo i postupak različitih zemalja; - uporediti i objasniti razlike između pojedinih procesnih modela i njihovu povezanost s ustrojstvom pojedine države; - razumijeti temelje i ratio savremenog trenda uvođenja tužilačke istrage (prethodnog postupka) u Europi - razviti sposobnost analitičkog i kritičkog sagledavanja rezultata savremenih reformi krivičnog postupka mješovitog tipa, te širenja konsenzualnih postupaka - vrednovati prednosti i nedostatke danas prevladavajućeg modela tužilačke istrage - primijeniti teorijsko znanje na konkretan slučaj; - kreirati i argumentirati rješenja <i>de lege ferenda</i>.
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojam, predmet i metode komparativnog krivičnog prava 2. Sistem komparativnog krivičnog prava 3. Razvoj komparativnog krivičnog prava 4. Pojam i pregled izvora krivičnog prava 5. Pojam i modeli krivičnog postupka u komparativnom pravu 6. Tok krivičnog postupka 7. Modeli prethodnog postupka 8. Sistemi istrage u komparativnom i međunarodnom pravu 9. Postupak optuživanja u komparativnom krivičnom postupku 10. Glavni pretres 11. Dokazi u komparativnom krivičnom pravu 12. Pravni lijekovi

	13. Skraćeni oblici krivičnog postupka 14. Mjere prisile u komparativnom krivičnom pravu 15. Sistemi krivičnih sankcija
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Predavanja, seminarski radovi, eseji, praktični primjeri, konsultacije, kolokviji
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	<p>Kolokviji, seminarski rad, pismeni i usmeni ispit.</p> <p><u>1. redovni studenti</u> - prvi kolokvij: 40 bodova - drugi kolokvij/završni ispit: 45 bodova - predispitne aktivnosti 15 bodova</p> <p><u>2. vanredni studenti</u> - prvi kolokvij: 45 bodova - drugi kolokvij /završni ispit: 55 bodova</p> <p>Da bi položio prvi ili drugi kolokvij, student mora ostvariti najmanje 55 bodova od ukupnog broja bodova. Ako student ne položi prvi kolokvij organizovan tokom semestra, polaže čitav ispit na kraju semestra, sa mogućnošću dobivanja maksimalno 85 bodova. Vanredni studenti mogu ostvariti maksimalno 100 bodova na završnom ispitu. Vanredni studenti imaju mogućnost opredijeliti se da polažu ispit kao redovni studenti.</p>
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. H. Sijerčić-Čolić, <i>Krivično procesno pravo knjiga II, tok redovnog krivičnog postupka i posebni postupci, peto izmjenjeno i dopunjeno izdanje</i>, Sarajevo, 2019.; 2. B. Pavišić, <i>Sustavi istrage u poredbenom i međunarodnom kaznenom pravu</i>, Rijeka, 2008. 3. S. Bejatović, <i>Krivično procesno pravo, drugo izmjenjeno i dopunjeno izdanje</i>, Službeni glasnik, Beograd, 2019. 4. P. Van Dijk, G.J.H. Van Hoof, <i>Teorija i praksa Evropske konvencije o ljudskim pravima, treće izdanje</i>, Muller, Sarajevo, 2001. 5. M. Škulić, Dominantne karakteristike osnovnih velikih krivičnoprocenih sistema i njihov uticaj na reformu srpskog krivičnog postupka, <i>Crimen (IV)</i>, 2/2013, Beograd, str. 176-234. 6. M. Damaška, Models of criminal procedure; <i>Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu</i>, 3-4/2001, 2001, str. 477 – 506
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU PRAVNI FAKULTET		
Naziv predmeta:	Studentska praksa	Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	II ciklus	Godina studija/ Semestar II godina/IV semestar
Voditelj predmeta:	Nastavnik ili nastavnici zaduženi za organizaciju studentske prakse	

Kontakt detalji:			
Ukupan broj sati predmeta:	Sati nastave sedmično	Sati vježbi sedmično	Ukupan broj sati sedmično
Bodovna vrijednost ECTS-a:	10 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Magistar struke iz oblasti Kriminologije, kriminalistike i sigurnosnih studija		
Status predmeta:	Obavezni		
Peduslovi za polaganje predmeta:			
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:			
Ciljevi predmeta:	<p>Cilj studentske prakse je sticanje neposrednih znanja, razvijanje praktičnih vještina i sposobnosti kao i primjena teorije na stvarne situacije iz prakse. Od studenata se očekuje zauzimanje kritičkog odnosa prema znanju, vrijednostima i vještinama naučenim na Fakultetu, te njihovom testiranju u konkretnom praktičnom djelovanju. Tokom prakse studenti treba da preispituju i analiziraju svoju praksu sa terenskim instruktorima i povremeno drugim članovima interdisciplinarnog tima u organizaciji u kojoj obavljaju praksu.</p>		
Ishodi učenja predmeta: (Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina))	<p>Student će nakon završetka studentske prakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - steći praktično iskustvo u radnom okruženju, - steći znanja iz oblasti u kojoj se praksa radi, - prepoznati mikro i makro aspekte te specifičnosti djelatnosti institucije u kojoj student obavlja praksu, - prepoznati potrebu za proširenjem postojećih znanja i vještina temeljem rada u realnom okruženju, - primijeniti znanja i sposobnosti naučene na Fakultetu na konkretan slučaj u radnom okruženju, - definisati bolje svoje profesionalne ciljeve, - steći iskustvo kako se ponaša u radnom okruženju, prepoznati važnost i ulogu etičkih načela i kulture ophođenja te ih primjenjivati u radnom okruženju, - razviti vještine verbalne i pisane komunikacije, - identificirati područja svoga daljeg razvoja. 		
Sadržaj predmeta: (Okvirni sadržaj predmeta)	<p>Studentska praksa će se organizovati za svakog studenta posebno, u skladu sa djelatnošću organizacije u kojoj je student na praksi i u skladu sa potrebama struke za koju se student obrazuje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje s organizacijom, funkcionisanjem, sistemom rada i poslovanja institucije ili organizacije u kojoj se praksa obavlja ili odgovarajućih organizacijskih jedinica istih, - praktičan rad u odvijanju svakodnevnih poslovnih procesa poslovnih subjekata, organizacija i institucija, - kroz praktični rad spajanje teorijskih i praktičnih znanja u organizaciji i funkcionisanju organizacije ili institucije, - primjena analitičkog i kritičkog pristupa pri prepoznavanju specifičnosti pojedinih djelatnosti, te uočavanju pojedinih problema 		

	<p>i predlaganju njihova otklanjanja te razvoju gospodarstva,</p> <ul style="list-style-type: none"> - obavljanje svih poslova vezanih uz svakodnevno funkcionisanje organizacije, - korištenje iskustva praktičnog rada za razvijanje specifičnih stručnih znanja te za poticanje timskog rada, sklonosti kontinuiranom usavršavanju i razvoju inovacija.
Nastavne metode: (Oblici provođenja nastave/metode učenja)	Terenska nastava, samostalan rad i konsultacije sa mentorom.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Pisanje dnevnika o obavljenoj praksi.
Ispitivanje i ocjenjivanje: (Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja)	Studentska praksa nema numeričku oznaku ocjene, već će biti ocijenjena sa zadovoljava/ne zadovoljava.
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	Student su dužni proučavati stručnu literaturu, zakone i ostale propise vezane uz neometano funkcionisanje organizacije u kojoj obavlja praksu te pohađati stručne seminare i radionice ako su predviđeni u sklopu stručne prakse ili ako te seminare ili radionice organizuje Fakultet.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Studentska evaluacija kvaliteta izvođenja nastave Izveštaj nastavnika o održanoj nastavi Praćenje prolaznosti na ispitima i prohodnosti studenata

9. PODUDARNOST SA NAJMANJE DVA STUDIJSKA PROGRAMA SA DRUGIH USTANOVA IZ ZEMALJA POTPISNICA BOLONJSKE DEKLARACIJE

Postoji podudarnost predloženog studijskog programa sa studijskim programima pojedinih ustanova iz zemalja potpisnica Bolonjske deklaracije. Koncept studija je osmišljen po uzoru na savremene studijske programe drugog ciklusa u Evropi. Pri tome su se uvažavali trendovi i zahtjevi najbolje prakse u svjetlu novih poslova i radnih zadataka, koje nameće novi koncept razvoja sigurnosti i efikasnog suprotstavljanja kriminalitetu, a koji se ne može temeljiti na klasičnim znanjima, već na savremenim spoznajama o interelaciji sigurnosnih koncepcija, kriminologije i prava.

U dijelu Elaborata pod 5.b. navedeni neki od univerziteta na kojima se realiziraju studijski programi, koji su podudarni s našim predloženim programom.

10. EKONOMSKA OPRAVDANOST STUDIJSKOG PROGRAMA

Planirani rashodi	Bruto iznos (KM)
Nastava:	46.012,02
- Ukupan broj sati nastave (675P+450V)	
- Spoljni saradnici (360P+240V)	
- Stalno zaposleni (315P+210V)	
Izdvajanja organizacionoj jedinici – Fakultetu (20%)	14.700
Putni troškovi i troškovi smještaja	8.837,34
Ostali troškovi	2.300,60
Ukupni rashodi	71.849,96

Troškovi nastavnog osoblja zasnovani su na satnicama za nastavnike i saradnike, koje su regulisane aktima Univerziteta, uzimajući u obzir i pripadajuće stope poreza i doprinosa. Izdvajanja prema organizacionoj jedinici su izračunata prema važećoj odluci Upravnog odbora o raspodjeli sredstava od samofinansirajućih/vanrednih studenata studijskih programa. Ostali troškovi, kao i ostali prihodi (u nastavku) projicirani su na nivou od 5%.

Planirani prihodi	Bruto iznos (KM)
Prihodi od školarina – redovni samofinansirajući/vanredni studenti (19 studenata) – I godina	38.000
Prihodi od školarina – redovni samofinansirajući/vanredni studenti (16 studenata) – II godina	32.000
Ostali prihodi	3.500
Ukupni prihodi	73.500

Prihodi su projicirani na bazi upisnine od KM 2.000.

Rekapitulacija:

Planirani prihodi	73.500
Planirani rashodi	71.849,96
Višak prihoda nad rashodima	1.650,04

II ciklus studija je granično isplativ ako se na isti upiše 19 studenata u statusu redovnog samofinansirajućeg/vanrednog studenta po upisnini od 2.000,00 KM.

11. DOKAZI O RASPOLAGANJU POTREBNIM PROSTORNIM, KADROVSKIM I TEHNIČKIM RESURSIMA

Za potrebe izvođenja ovog studijskog programa, Fakultet raspolaže slijedećim prostornim resursima: dvije učionice u kojima se odvija nastava za studente prve i druge godine, koje su smještene u zajedničkoj zgradi Pravnog fakulteta. U zgradi se nalazi i sala za simulaciju suđenja koja je u potpunosti opremljena. U toj su zgradi smješteni i 1 kabinet za gostujuće profesore i prostorije studentske službe. U 2007. godini završena je izgradnja nove zgrade Fakulteta u kojoj su smještene 3 učionice namijenjene izvođenju nastave na trećoj i četvrtoj godini studija i nastavi na postdiplomskom studiju/II ciklusu studija, kabineti za profesore i asistente (14 kabineta), dekanat, sekretarijat (3 prostorije), fakultetska biblioteka i konferencijska sala. Fakultet raspolaže prostorom ukupne površine od 1430², od toga 533 m² su učionice, a 600 m² kabineti (ostatak – 277 m² su hodnici, toaleti, spremačicina prostorija i sl.). Raspoloživi prostor za realizaciju studijskog programa koristimo na najefikasniji način. Nastava se održava prema utvrđenom rasporedu svaki radni dan, pa i subotom za spoljne saradnike. Raspored prostorija određuje dekanica sa prodekanicom, rukovodeći se potrebama studenata i nastavnog osoblja, a u skladu sa nastavnim procesom. Znači, raspoloživi prostor (učionice) iznosi 1,23 m² po studentu za studente prve godine, 1,40m² za studente druge godine, 1,22m² za studente treće i 1,32 m² za studente četvrte godine. Raspoloživi prostor iznosi 39,15 m² prostora učionice za jednog nastavnika - saradnika. Raspoloživi prostor (kabineti) iznosi 13,65m² za jednog nastavnika, odnosno 10,61m² prostora za jednog zaposlenog iz reda administrativnog osoblja. Pored prostorija, koje koristi stalno zaposleno administrativno-tehničko osoblje, još je 150 m² prostora Univerziteta na raspolaganju osobama koje su zaposlene na Univerzitetu, ali djelomično obavljaju i administrativno-tehničke poslove za potrebe Pravnog fakulteta (osobe zaposlene u Kancelariji za međunarodnu saradnju, Kancelariji za osiguranje kvaliteta, Univerzitetsko-informacijskom centru te Računovodstveno-finansijskoj službi Univerziteta itd.

U nastavnom procesu se nastoje, što je više moguće, koristiti savremena nastavno-naučna sredstva i metode što uključuje i power point prezentacije. U svim učionicama su instalirani fiksni projektori, kupljeni dijelom iz vlastitih sredstava, a dijelom iz namjenskih sredstava koja su Fakultetu odobrena od Ministarstva obrazovanja i nauke FBiH. U nastavnom procesu koriste se: 6 laptopa, 2 grafoskopa, 3 kopiraparata, dva pokretna projektora i skener. Pojedini nastavnici i saradnici koriste i vlastite laptope u izvođenju nastave. Takođe, svi nastavnici i saradnici imaju u kabinetima kompjutere sa internet konekcijom, preko kojih mogu ostvariti pristup besplatnim naučnim i bibliotečkim bazama. Uz to, svi studenti mogu potpuno besplatno, unutar kampusa svakodnevno koristiti vlastite računare i uređaje sa wireless tehnologijom za pristup internetu, naučnim i bibliotečkim naučnim bazama (pristup ebscohost-u takođe je besplatan i za studente).

Bibliotečki kapaciteti

Kapaciteti univerzitetske biblioteke iznose kako slijedi: 12 prostorija (7 služi sa smještaj građe, 2 za čitaonicu, 1 za obradu bibliotečke građe, 1 za rad sa korisnicima gdje su smješteni katalogi, 1 za izdavanje knjiga i smještaj referensne građe). Ukupna površina biblioteke iznosi cca 250 m², dok površina čitaonica iznosi cca 80 m². U biblioteci postoji i čitaona sa 80 sjedećih mjesta (2 mjesta predviđena za rad na računarima).

Knjižni fond je zadovoljavajućeg kvaliteta. Sastoji se od:

- 31 261 monografska publikacija
- 62 naslova serijskih publikacija (sveske serijskih publikacija nisu ubrojane u konačan broj bibliotečkih jedinica, a ima ih 312)
- više od 900 magistarskih radova
- više od 400 doktorskih disertacija
- Preko 4.000 diplomskih radova

Pravni fakultet, unutar svojih prostorija, osigurava studentima prostor za čitanje i učenje, a sve mogu koristiti i budući studenti ovog studija. Fakultetska biblioteka raspolaže sa preko 1500 naslova, od čega veći dio čini obaveznu udžbeničku literaturu na domaćim jezicima (bosanski, srpski, hrvatski), te na engleskom i njemačkom jeziku. Fakultetska biblioteka raspolaže i ograničenim brojem primjeraka domaćih i stranih časopisa koji su, uglavnom, poklonjeni Fakultetu.